

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**Düşünce Kuruluşlarındaki Sayısal Değişimin Çeşitli Ülkeler
Açısından Yıllara Göre İncelenmesi**

Yüksek Lisans Tezi

Salih Özuduruk

Haziran 2024

İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİN YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

**Düşünce Kuruluşlarındaki Sayısal Değişimin Çeşitli Ülkeler
Açısından Yıllara Göre İncelenmesi**

Yüksek Lisans Tezi

Salih Özuduruk

Danışman

Prof. Dr. Ahmet Akın

Haziran 2024

TEZ JÜRİSİ ONAYI

Salih Özüduruk tarafından hazırlanan “Düşünce Kuruluşlarındaki Sayısal Değişimin Çeşitli Ülkeler Açısından Yıllara Göre İncelenmesi" başlıklı bu Yüksek Lisans Tezi, Sivil Toplum Örgütlerinin Yönetimi Anabilim Dalı'nda hazırlanmış ve jürimiz tarafından kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

İMZA

Tez Danışmanı:

Unvanı Adı Soyadı : Prof. Dr. Ahmet Akın

Kurumu : İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Üyeler:

Unvanı Adı Soyadı : Doç. Dr. Numan Turan

Kurumu : İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Unvanı Adı Soyadı : Doç. Dr. Burak Hamza Eryiğit

Kurumu : Marmara Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 04/ 06 / 2024

BEYANLAR

Yazım ve Kaynak Gösterme Beyanı

Tez çalışmamın tamamen kendi çalışmam olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığımı ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim.

İmza

Salih Özüduruk

Etik İlkelerine Sadakat Beyanı

Danışmanlığını yaptığım işbu tezin tamamen öğrencinin çalışması olduğunu, akademik ve etik kuralları gözeterek çalıştığını taahhüt ederim.

İmza

Prof. Dr. Ahmet Akın

ÖZET

Düşünce Kuruluşlarındaki Sayısal Değişimin Çeşitli Ülkeler Açısından Yıllara Göre İncelenmesi

Özüduruk, Salih

Yüksek Lisans Tezi, Sivil Toplum Örgütlerinin Yönetimi Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Ahmet Akın

Haziran 2024

Bu çalışma, 2008-2022 yılları arasında çeşitli ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişimi ve bu değişimin ekonomik gelişmişlik düzeyleri (GSYİH) ile ilişkisini incelemektedir. Araştırmada, Durum Saptayıcı Araştırma Modeli kullanılarak, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası kuruluşların verileri ve Pensilvanya Üniversitesi'nin Global Go To Think Tank Endeksi Raporları değerlendirilmiştir. Araştırmanın temel amacı, düşünce kuruluşlarının sayısal değişimini ve bu değişimin ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleriyle ilişkisini analiz etmektir.

Araştırma bulguları, gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısının, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelere göre daha fazla olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Çin ve Hindistan gibi bazı gelişmekte olan ülkeler, kişi başına düşen GSYİH'lerinin nispeten düşük olmasına rağmen yüksek sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu durum, bu ülkelerdeki entelektüel ve akademik faaliyetlerin yoğunluğunu ve politika geliştirme süreçlerine olan ilginin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişim, ülkelerin ekonomik, politik ve sosyal yapılarındaki değişimlerle yakından ilişkilidir. Gelişmiş ülkeler genellikle daha fazla düşünce kuruluşuna sahip olma eğilimindedir. Bu ilişki, ekonomik gelişmişlikle birlikte entelektüel ve akademik ortamın varlığı ve politik istikrarla da ilgilidir. Araştırma bu alanda gelecekte yürütülecek araştırmalara zemin oluşturmak açısından da önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Düşünce Kuruluşları, Ekonomik Gelişmişlik, Kişi Başına Düşen GSYİH

ABSTRACT

Analysis Of The Numerical Change In Think Tanks Over The Years In Various Countries

Özüduruk, Salih

Master's Thesis, Department of Management of Non-Governmental
Organizations

Supervisor: Prof. Dr. Ahmet Akın

June, 2024

This study examines the changes in the number of think tanks in various countries between 2008 and 2022 and the relationship of these changes with their levels of economic development (GDP). Using a Descriptive Research Model, data from international organizations such as the World Bank, the United Nations, and the International Monetary Fund, as well as the Global Go To Think Tank Index Reports from the University of Pennsylvania, were evaluated. The primary aim of the research is to analyze the numerical changes in think tanks and their correlation with the countries' levels of economic development.

The findings of the research indicate that the number of think tanks in developed countries is higher compared to developing and underdeveloped countries. However, some developing countries, such as China and India, have a high number of think tanks despite having relatively low GDP per capita. This highlights the intensity of intellectual and academic activities and the high interest in policy development processes in these countries.

In conclusion, the change in the number of think tanks is closely related to changes in the economic, political, and social structures of countries. Developed countries generally tend to have more think tanks. This relationship is associated not only with economic development but also with the presence of an intellectual and academic environment and political stability. This research is significant in laying the groundwork for future studies in this field.

Keywords: Think Tanks, Economic Development, GDP Per Capita

ÖNSÖZ

Hızla değişen ve dönüşen dünya düzeninde, düşünce kuruluşlarının rolü giderek önem kazanmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayı ve yetkinlik açısından daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, ulusal ve uluslararası düzeyde politika belirleme süreçlerinde önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Düşünce kuruluşları, etkili politikaların oluşturulmasında kritik bir rol oynamakta ve toplumların karşılaştığı zorluklara çözüm odaklı yaklaşımlar sunmaktadır.

Bu çerçevede düşünce kuruluşlarının gerek yetkinlik gerekse sayısal anlamda gelişme katetmesi, ülkeler için hayati bir öneme sahiptir. Bu kapsamda düşünce kuruluşları üzerine yapılan bilimsel çalışmalar bu sürece olumlu katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda çalışmamın ülkeme ve tüm insanlığa güzellikler getirmesini ümit ederim.

Çalışma süresince desteklerini eksik etmeyen başta eşim Ayşenur Özüduruk ve çocuklarım Zahid Özüduruk, Hümeysra Özüduruk'a, danışman hocam Prof. Dr. Ahmet AKIN Beye, Öğr. Gör. Yusuf Bilgi Beye, Gençlik Spor Bakan Müşaviri Ömer Faruk TERZİ Beye canı gönülden teşekkür ederim.

Salih Özüduruk

İstanbul, 2024

İÇİNDEKİLER

TEZ JÜRİ ONAYI.....	i
BEYANLAR.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1

BÖLÜM 1

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. DÜŞÜNCE KURULUŞLARI	2
1.1.1. Tanımları.....	2
1.1.2. Tarihsel Gelişimi.....	4
1.1.3. Türleri.....	5
1.1.4. İşlevleri.....	7
1.1.5. Eleştirel Yaklaşımlar.....	11
1.2. ÜLKELERİN GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ.....	14
1.2.1. Ülkelerin Gelişmişlik Düzeyini Belirleyen Kriterler	16
1.2.1.1. Ekonomik Kriterler	16
1.2.1.2. Sosyal Kriterler.....	17
1.2.1.3. Altyapı ve Teknolojik Göstergeler	17
1.2.1.4. Politik ve Kurumsal Kitleler	17
1.2.1.5. Çevresel Kriterler	18
1.3. GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ VE DÜŞÜNCE KURULUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	18

BÖLÜM 2

DÜŞÜNCE KURULUŞLARINDAKİ SAYISAL DEĞİŞİMİN ÇEŞİTLİ ÜLKELER AÇISINDAN YILLARA GÖRE İNCELENMESİ

2.1. ARAŞTIRMANIN AMAÇ, GEREÇ VE YÖNTEMİ.....	20
2.1.1. Araştırmanın Amacı.....	20
2.1.2. Araştırmanın Yöntem ve Modeli.....	20
2.1.3. Evren ve Örneklem	22
2.1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar	21
2.1.6. Araştırma Soruları.....	22
2.1.7. Veri Toplama Süreci	22
2.1.8. Veri Değerlendirme Süreci	23
BULGULAR.....	25
TARTIŞMA VE SONUÇ.....	90
KAYNAKÇA.....	95
ÖZGEÇMİŞ	100
EKLER	101

KISALTMALAR

%: Yüzde

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

Ark.: Arkadaşları

AVİM: Avrasya Çalışmaları Merkezi

Çev.: Çeviren

Dr.: Doktor

Fed.: Federasyon

GSYİH: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

HDI: Human Development Index (İnsani Gelişme Endeksi)

IEA: International Energy Agency (Uluslararası Enerji Ajansı)

IHOP: İnsan Hakları Ortak Platformu

ILO: International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

IMF: International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)

ITU: International Telecommunication Union (Uluslararası Telekomünikasyon Birliği)

İPM: İstanbul Politikalar Merkezi

KÜSİ: Küresel Stratejiler Araştırma Vakfı

n: Eleman Sayısı

NGO: Hükümet Dışı Kuruluşlar

ORSAM: Center for Middle Eastern Strategic Studies

Ort.: Ortalama

Prof.: Profesör

Programı)

RUSI: Royal United Services Institute

SETA: Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

T.C: Türkiye Cumhuriyeti

Tel.: Telefon

TEPAV: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı

TESEV: Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı

TI: Transparency International (Uluslararası Şeffaflık Örgütü)

TİSK: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu

TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TÜSAM: Türkiye Stratejik Araştırmalar Merkezi

UNDP: United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)

UNEP: United Nations Environment Programme (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)

USAK: International Strategic Research Organization

vb.: Ve benzeri

vd.: Ve diğerleri

vs.: Vesayre

WEF: World Economic Forum (Dünya Ekonomik Forumu)

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

yy.: Yüzyıl

TABLÖLAR LİSTESİ

1. Tablo 1. GSYİH Değerlerine Göre Ülkeler Listesi (milyon \$)	24
2. Tablo 2. Kişi Başına Düşen GSYİH Değerlerine Göre Ülkeler Listesi (\$)	39
3. Tablo 3. 2008 Öncesi Kurulan Düşünce Kuruluşu Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	54
4. Tablo 4. 2008 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	55
5. Tablo 5. 2009 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	56
6. Tablo 6. 2010 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	57
7. Tablo 7. 2011 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	59
8. Tablo 8. 2012 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	60
9. Tablo 9. 2013 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	62
10. Tablo 10. 2014 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	63
11. Tablo 11. 2015 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	65
12. Tablo 12. 2016 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	66
13. Tablo 13. 2017 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	68
14. Tablo 14. 2018 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	69
15. Tablo 15. 2019 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	71
16. Tablo 16. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı	72

17. Tablo 17. Türkiye’deki Düşünce Kuruluşu Sayısının Yıllara Göre Artış Oranı ve Dağılımı	75
18. Tablo 18. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip Ülkeler ile Türkiye Verilerinin Yıllara Göre Dağılımı ve Yıllık Artış Oranı Ortalamaları.....	76
19. Tablo 19. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülkeni Kişi Başına Düşen Düşünce Kuruluşu Verilerine Göre Dağılımı.....	79
20. Tablo 20. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve IMF’nin GSYİH Verilerine Göre Dağılımı	83
21. Tablo 21. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve IMF’nin Kişiyeye Düşen GSYİH Verilerine Göre Dağılımı	86

GİRİŞ

Düşünce kuruluşları, çağdaş toplumların politik, ekonomik ve sosyal alanlarında önemli roller üstlenen, bilgi ve politika üretiminde etkili olan kurumlardır. Bu kuruluşlar, ülkelerin ve toplumların veriye ve bilgiye dayalı kararlar almasını sağlamakta ve politika geliştirme süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Düşünce kuruluşlarının tarihsel gelişimi incelendiğinde, Batı dünyasında 19. yüzyılın ortalarından itibaren, Türkiye gibi ülkelerde ise 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren önem kazandıkları görülmektedir.

Düşünce kuruluşlarının sayısal değişimi ve bu değişimin ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleriyle ilişkisi, günümüzde akademik ve politik çevrelerde tartışılan önemli bir konudur. Ekonomik büyüme ve gelişmenin, düşünce kuruluşlarının sayısında artışa neden olduğu varsayılmaktadır. Bununla birlikte, bazı ülkelerde entelektüel ve akademik faaliyetlerin yoğunluğu, kişi başına düşen GSYİH'nin düşük olmasına rağmen yüksek sayıda düşünce kuruluşunun varlığını açıklayabilmektedir.

Bu araştırma, 2008-2022 yılları arasında çeşitli ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişimi ve bu değişimin gelişmişlik düzeyleri, özellikle GSYİH ve kişi başına düşen GSYİH verileri üzerinden incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın odak noktası, ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre farklı ülkelerin düşünce kuruluşu sayılarının nasıl şekillendiğini ve bu sayısal değişimin, ülkelerin ekonomik ve sosyal yapılarıyla nasıl bir ilişki içinde olduğunu analiz etmektir.

Araştırmanın kavramsal çerçevesi ve yöntemi, düşünce kuruluşlarının rolünü ve etkisini derinlemesine incelemek üzere tasarlanmıştır. Durum Saptayıcı Araştırma Modeli kullanılarak, literatürde yer alan raporlar, bilimsel tezler, makaleler ve diğer dokümanlar taranmış; Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu gibi uluslararası kuruluşların verileri değerlendirilmiştir. Pensilvanya Üniversitesi'nin Global Go To Think Tank Endeksi Raporları, bu alandaki verilerin temel kaynaklarını oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın, düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişimin ekonomik gelişmişlik düzeyleriyle ilişkisini ortaya koyarak, ülkelerin entelektüel ve akademik yapılarının gelişim süreçlerine dair önemli bilgiler sunması beklenmektedir. Ayrıca, düşünce kuruluşlarının işlevleri ve bu kuruluşların ülkelerin politika oluşturma süreçlerindeki etkileri hakkında daha geniş bir anlayış sağlayarak, gelecekte yapılacak araştırmalara da temel oluşturacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde literatür incelemesi yapılacaktır. Bu bölümde düşünce kuruluşlarına genel bir bakış yapılarak tanımlamalar, tarihsel gelişim süreci, türleri, işlevleri ve düşünce kuruluşlarına yönelik eleştiriler yaklaşımlar incelenecektir. Ayrıca ülkelerin gelişmişlik düzeyini belirleyen kriterler ve gelişmişlik düzeyi ve düşünce kuruluşları arasındaki ilişkide bu bölümde incelenecektir. İkinci bölüm, çalışmanın esas araştırma amacını oluşturan bölümdür. Bu bölümde ise ülkelerin GSYİH ve kişi başın düşen GSYİH verileri ile dünya genelinde ve Türkiye’deki düşünce kuruluşlarının niceliksel verileri karşılaştırmalı olarak incelenecek ve etkileri kapsamlı bir şekilde analiz edilecektir.

BÖLÜM 1

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. DÜŞÜNCE KURULUŞLARI

Düşünce kuruluşlarının net bir tanımını yapmak çok mümkün değildir. Çünkü düşünce kuruluşlarının çalışma alanları, ölçekleri, nitelikleri, etkililikleri ve daha birçok özellikleri açısından birbirlerinden ayrışması mümkündür (Stone, 2007). Düşünce kuruluşları için uluslararası alanda en çok kullanılan ifadenin think-tank olduğu görülmektedir. Bu ifade düşünce kuruluşunun İngilizce karşılığı olarak kabul edilmektedir. Think-tank ifadesini İngilizce’den doğrudan Türkçe’ye çevirdiğimiz takdirde “düşünce tankı” şeklinde bir anlamla karşılaşılır. Fakat bu ifadenin bu şekilde kullanımına herhangi bir Türkçe yazında rastlanılmamıştır. Think-tank ifadesine karşılık olarak “düşünce kuruluşu” veya “düşünce enstitüsü” veya “stratejik araştırma merkezi” ifadeleri daha çok kullanılmıştır (Karabulut, 2010).

1.1.1. Düşünce Kuruluşlarının Tanımları

Düşünce kuruluşunu tanımlamak çok kolay değildir (Evans, 1998). Literatürü incelediğimizde düşünce kuruluşunun genel olarak kabul edilmiş tanımına rastlanılmamıştır. Bu yüzden düşünce kuruluşlarına benzeyen baskı grupları ve sivil toplum kuruluşları gibi yapıların ortak ve ayırt edici bazı yönleri ortaya konularak, düşünce kuruluşu kavramı tanımlanmaya çalışılacaktır.

Düşünce kuruluşu denince akıllara ilk olarak; kamu politikaları alanlarında araştırmalar yaparak, bu araştırma sonuçlarını analiz eden ve raporlar yayınlayan kurum ve kuruluşlar gelmektedir. Örneğin Stone’a göre; düşünce kuruluşları, kamuoyunu bilgilendirmek ve karar vericilere yol göstermek adına önemli hususlarda araştırma ve çalışmalar yapan enstitülerdir. Fakat bu tanım düşünce kuruluşlarını tanımlamak için çok genel bir ifadedir ve yetersiz kalmaktadır. Çünkü baskı gruplarının çoğu ve sivil toplum kuruluşlarının bazıları ile devlet arasında da bu tarz araştırma ve çalışmalar gerçekleştirebilmektedir (Stone, 2004). Bu doğrultuda sivil toplum kuruluşlarından ya da baskı gruplarından bir farkı yokmuş gibi anlaşılabilir. Bu yüzden daha kapsamlı ve detaylı bir tanıma ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Rich'e göre; düşünce kuruluşları, politika geliştirme süreçlerinde etkin rol almak ve bu süreçlerde doğru politikaların üretimini desteklemek için bağımsız bir şekilde çalışan, farklı kurumlar ile çıkar ilişkileri bulunmayan ve amaçları içerisinde kar bulunmayan organizasyonlardır (Rich, 2004). Bu tanım düşünce kuruluşlarını ifade etmek açısından daha uygun bir ifade olduğu söylenebilir. Bu tanıma göre, düşünce kuruluşları bir yüzünün kamuoyuna, bir yüzünü karar vericilere dönük olduğu; temel fonksiyonlarının ise karar vericilerin daha doğru ve kazancı fazla olacak kararlar vermesi için ihtiyaç duydukları fikir, alt yapı ve uzmanlığın sağlanmasının yanı sıra toplumun farklı politika konuları ve süreçleriyle ilgili bilgi edinmesini temin etme olduğu söylenebilir (Köseoğlu ve Köktaş, 2017).

Düşünce kuruluşlarının genel yapıları ve faaliyetleri göz önünde bulundurulduğunda, temel özellikleri olarak, bilgi ve fikir üretmek için var olmuş; yapılan faaliyetler ile de devletin karar verme mekanizmalarında ve toplumun huzurunda etkin olma gayesi bulunan organizasyonlardır (Peetz, 2017). Bununla birlikte düşünce kuruluşları herhangi bir yapıya bağlı olabilir veya olmayabilir. Düşünce kuruluşlarının bir yer bağlı olup olmamasının güvenilirliğine etkisi günümüzde epeyce bir tartışılmaktadır.

Düşünce kuruluşları, kurumsal olarak herhangi bir yapıdan bağımsız olabileceği gibi bakanlık gibi bir kamu kuruluşu ya da siyasi parti veya üniversite gibi bir kurum bünyesinde de yer alabilir. Öte yandan, nispeten tarafsızlığını koruyabilen düşünce kuruluşları bulunabileceği gibi belirli bir ideoloji veya harekete angaje olarak faaliyetlerini sürdüren düşünce kuruluşlarına da rastlanması mümkündür (Karabulut, 2019).

Düşünceyi düşünen, genellikle belirli bir konu veya konular hakkında araştırma yaparak araştırma raporları ve politika önerileri hazırlayan, genellikle kar amacı gütmeyen örgütlerdir.

Özetle düşünce kuruluşlarının rolü politika yapıcılarına, medyaya ve kamuoyuna bilgi sağlamak ve öneriler sunmaktır. Yaptıkları araştırmalar ve analiz çalışmalarıyla politika ve karar alma süreçlerinde önemli bir rol oynarlar. Ayrıca, belirli politika önerilerinin kabul edilmesi veya reddedilmesinde de etkin rol oynayabilmektedir.

1.1.2. Düşünce Kuruluşlarının Tarihsel Gelişimi

Düşünce kuruluşuna ilk örnekler, 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıktı. Bu gruplar arasında, çeşitli konular hakkında çalışma yürüten sosyal reform birimleri, akademik araştırma merkezleri ve profesyonel dernekler yer almaktadır. Amerikan Derneği (American Economic Association) ve Ekonomik Carnegie Vakfı gibi kurumlar buna örnek olarak gösterilebilir. (Medvetz, 2012)

Literatürü incelediğimizde çoğu kaynak Think-tank'lerin tam anlamıyla 20. yüzyılın başında ABD'de ortaya çıktığı belirtilmektedir (Koellner, 2013). Bu dönemde, üniversitelerdeki öğretmenler, uzmanlar ve yüksek düzeydeki kurumlar, özellikle dış politika ve uluslararası ilişkiler kılavuzları araştırma ve danışmanlık hizmetleri sunan bağımsız düşünce grubuna dönüşmüştür (Stone, 2000).

1916'da New York'ta kurulan Carnegie Endowment for International Peace ilk düşünce kuruluşu olarak bilinmektedir. Ardından, 1945'te kurulan RAND Corporation, askeri strateji ve güvenlik politikaları alanında çalışma yürüten en kararlı ve etkin düşünce kuruluşlarından biri olmuştur (Abelson ve Carberry, 1997).

Think-tank'lerin popülaritesi, 1980'lerde daha da arttı. Bu dönemde, özellikle ekonomi, enerji, çevre ve sağlık gibi alanlarda çalışan çok sayıda yeni düşünce kuruluşu kuruldu. Günümüzde, dünya çapında milyonlarca düşünce kuruluşu bulunmaktadır ve hemen hemen her alanda fayda sağlamak için faaliyet göstermektedirler (McGann,1992).

Düşünce kuruluşu kavramı, Türkiye'de oldukça yeni bir kavramdır ve Türkiye'de dünya çapındaki gibi çok sayıda yoktur (Güvenç,2007). Türkiye'de sayısı oldukça azdır. Ancak, Türkiye'de son yıllarda giderek artan bir şekilde düşünce kuruluşlarının oluşmaya ve sayısının hızla arttığını görmekteyiz (Aras vd., 2010).

Türkiye'de düşünce kuruluşlarının tarihi, 1980'li yıllara kadar gitmektedir. Ancak, bu dönemde oluşturulan düşünce kuruluşları, günümüzdeki düşünce kuruluşlarına göre farklılar taşımaktadır. 80'li yıllarda düşünce kuruluşları daha çok sivil toplum kuruluşu olarak faaliyet göstermekteydi, özellikle insan hakları, demokrasi ve özgürlükler gibi alanlarda çalışmalar yürütmüştür (Bağcı ve Aydın, 2009).

1990'lı yıllarda Türkiye'de özellikle ekonomi alanında faaliyet gösteren düşünce kuruluşları ortaya çıkmıştır ve bu dönemlere damgasını vurmuştur. Bu kurumlar, ekonomi politikaları, kamu yönetimi, dış politikalar gibi düzenlemeler yaparak raporları yayınlamışlardır. Bu dönemde oluşturulmuş en önemli düşünce kuruluşlarından biri Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)'dır.

2000'li yıllarda ise, Türkiye'de düşünce kuruluşlarının sayısı hızlıca artmaya başlamıştır. Bu dönemde düşünce kuruluşları geliştirdiği düşünce önerilerini, çeşitli alanlar üzerinde araştırmalar yaparak yayınlamışlardır. Özellikle, Avrupa Birliği konusunda çalışma yürüten düşünce kuruluşu sayısı 21. yüzyıl itibarıyla Türkiye'de çokça artmıştır.

Günümüzde Türkiye'de 100'e aşkın düşünce kuruluşu vardır. Bu düşünce kuruluşları, ekonomi, dış politika, güvenlik, sosyal politika, insan hakları gibi çeşitli alanlarda çalışmalar yapmaktadır. Bu kuruluşlar, görüşleri ve bilgilendirmeleriyle politika yapıcılarının karar alma süreçlerine katkı sağlamak amaçlı faaliyet göstermektedirler (Güvenç, 2006).

1.1.3. Düşünce Kuruluşlarının Türleri

Think-tank'ler, araştırma yaparak politika önerileri sunan ve kamuoyunu bilgilendiren bağımsız araştırma merkezleridir (Pautz, 2011). Düşünce kuruluşları genellikle siyasi, sosyal, ekonomik veya diğer alanlarda araştırma yapmaktadır (Scott, 1999). Bu araştırmaların sonucunda ise analizler, çalışmalar ve öneriler üretirler. Aşağıda, analiz, çalışma ve öneri üreten Think-tank'lerin dünya üzerindeki bazı türlerine örnekler verilmiştir:

- 1. Siyasi Düşünce Önerisi Üreten Düşünce Kuruluşları:** Siyasi düşünce önerisi, siyasi tartışma düşüncesi ve politika önerileri sunar. Örnek olarak, Amerika Birleşik Devletleri'nde Heritage Foundation ve Brookings Enstitüsü bulunmaktadır.
- 2. Ekonomik Düşünce Önerisi Üreten Düşünce Kuruluşları:** Düşünce yapısı, ekonomi politikaları ve ekonomik ticaret konuları üzerine çalışma yapar. Örnek olarak, Amerika Birleşik Devletleri'nde Cato Institute ve The Economic Policy Institute bulunmaktadır.
- 3. Çevre Korumasıyla İlgili Çalışma Yapan Düşünce Kuruluşları:** Çevre düşüncesinin korunması, çevre koşullarına ilişkin gereklilikler ve politika önerileri sunar. Örnek olarak, Avustralya'da İklim Enstitüsü ve ABD'de Doğal Kaynakları Savunma Konseyi bulunmaktadır.
- 4. Stratejik Düşünce Önerisi Üreten Düşünce Kuruluşları:** Stratejik düşünce önerme, uluslararası ilişkiler, savunma politikaları ve güvenlik konuları üzerine çalışma yapar. Örnek olarak, Amerikan Düşünce Kuruluşu ve Royal United Services Institute (RUSI) ile karşılaşıyoruz.
- 5. Sosyal Politika Düşünce Önerisi Üreten Düşünce Kuruluşları:** Sosyal politika düşüncesi, sosyal politika konuları üzerine önerilerde bulunur ve politika önerileri sunar. Örnek olarak, İngiltere'de Joseph Rowntree Foundation ve ABD'de Urban Institute sayılabilir (McGann, 2007).

Yukarıda sadece birkaç örnek yer almaktadır. Farklı devletlerde ve farklı yapılarda birçok düşünce kuruluşu türü mevcuttur. Farklı bir gruplandırma yapacak olursak, aşağıdaki türler de yaygın olarak kabul edilen dünyadaki düşünce kuruluşu türleri olarak karşımıza çıkmaktadır:

- 1. Devlet Destekli Düşünce Kuruluşları:** Bu tür düşünce kuruluşları, devlet tarafından finanse edilir ve ağırlık verilen belirli bir politika veya konuda çalışır.
- 2. Üniversite Destekli Düşünce Kuruluşları:** Üniversiteler tarafından finanse edilen ve belirli bir konuda araştırma yaparak politika önerileri geliştiren düşünce kuruluşlarıdır.
- 3. Endüstri Destekli Düşünce Kuruluşları:** Bu tür düşünce kuruluşları, belirli bir endüstri veya şirket tarafından finanse edilir ve genellikle ilgili endüstri veya endüstri politikaları üzerinde çalışır.

4. **Bağımsız Düşünce Kuruluşları:** Bu tür düşünce kuruluşları, özel bağışlar veya ücretlerle finanse edilir ve genellikle çok sayıda konuda araştırma yürütür ve politika önerileri sunar.
5. **Uluslararası Düşünce Kuruluşları:** Bu tür düşünce kuruluşları, uluslararası tartışmalar yürüten, politika önerileri geliştiren ve uluslararası topluluklar için analizler sunan kuruluşlardır (McGann, 2009).

Türkiye'deki düşünce kuruluşları çeşitli amaçlar doğrultusunda var olurlar (McGann, 2005). Türkiye'deki düşünce kuruluşları türleri genellikle kişisel, sosyal ve ekonomik olarak alanlarda çalışmalar alanlarına göre ifade edilir (Güvenç, 2007). Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının bazı türlerine aşağıda örnekler verilmiştir:

1. **Ekonomi Alanında Çalışma Yapan Düşünce Kuruluşları:** Araştırmalar yaparak ekonomik politika önerilerinde bulunur. Örnek olarak Türkiye'de; Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bulunmaktadır.
2. **Sosyal Alanında Çalışma Yapan Düşünce Kuruluşları:** Toplumsal yerleşim noktaları ve sosyal güvenlik yapılarına yardımcı olur. Örnek olarak Türkiye'de; Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdlere Vakfı (TESEV), İstanbul Politikalar Merkezi (İPM), SETA (Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı), İnsan Hakları Ortak Platformu (IHOP) bulunmaktadır.
3. **Siyasi Alanında Çalışma Yapan Düşünce Kuruluşları:** Siyasi tartışmalar yapıyorlar ve politika önerilerinde bulunuyorlar. Örnek olarak Türkiye'de; Türkiye Stratejik Araştırmalar Merkezi (TÜSAM), Avrasya Çalışmaları Merkezi (AVİM), Siyasi, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (SETA), Küresel Stratejiler Araştırma Vakfı (KÜSİ) bulunmaktadır.
4. **Uluslararası Açıklamalarla İlgili Öneriler Üreten Düşünce Kuruluşları:** Dış politika konularına yönelik kurallar ve Türkiye'nin uluslararası ilişkileriyle ilgili yönergeler. Örnek olarak Türkiye'de; İstanbul Kültür Üniversitesi Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırmalar Merkezi (İstanbul KÜSAM), International Strategic Research Organization (USAK), Center for Middle Eastern Strategic Studies (ORSAM) bulunmaktadır (Bilhan, 2009; Bulut ve Güngör, 2009).

Bunlar sadece birkaç örnek olup, Türkiye'de çeşitli alanlarda çalışma yapan birçok düşünce kuruluşu bulunmaktadır.

1.1.4. Düşünce Kuruluşlarının İşlevleri

Düşünce kuruluşları genellikle akademi ve karar vericiler arasında bir köprü olarak düşünülür. Uygulamalı ve temel araştırmaları yorumlamak ve yoğun politika yapıcılarının ihtiyaçlarını karşılayan bir dile ve forma çevirmek gibi stratejik bir role sahiptir (Stone ve Garnett, 2006). Düşünce kuruluşları, politikayla ilgili bilgileri çeşitli kaynaklardan politika yapıcılar için araştırarak ve hazırlayarak devletin karar verme kapasitesini güçlendirir. Çalışmaları, sorunlara ve alternatif çözümlere ışık tutarak politika yapıcılara doğrudan fayda sağlar (Johnson ve McGann, 2005). Düşünce kuruluşlarının rolü ve işleviyle ilgili çeşitli yaklaşımlar vardır:

McGann, düşünce kuruluşlarının politika oluşturmaya ilgili olarak genellikle oynadığı altı önemli rolü sıralar:

1. Politika sorunlarına ilişkin araştırma ve analizlerin yürütülmesi
2. Acil politika endişeleri hakkında tavsiyelerde bulunmak
3. Hükümet programlarının değerlendirilmesi
4. Elektronik ve yazılı medyaya yönelik politikaların yorumlanması, böylece politika girişimlerinin kamuoyu tarafından anlaşılmasını ve desteklenmesini kolaylaştırmak
5. Belirli bir politika konusu veya sorunu etrafında geçici olarak bir araya gelen çeşitli politika aktörlerini içeren “sorun ağlarının” inşasını kolaylaştırmak
6. Hükümete kilit personel tedariki sağlamak (McGann, 2020).

Weaver, düşünce kuruluşlarının belirli yönelimlerinden bağımsız olarak beş kapasitede performans sergilediğini ileri sürer:

1. Politika fikirlerinin bir kaynağı olarak
2. Politika önerilerinin kaynağı ve değerlendiricisi olarak
3. Hükümet programlarının değerlendiricisi olarak
4. Üst düzey hükümet pozisyonları için bir personel kaynağı olarak
5. Güncel politika konuları hakkında haber kuruluşlarına bilgi kaynağı olarak çalışmalarını gerçekleştirir (Weaver, 2009).

Düşünce kuruluşları tüm bu işlevleri yerine getirmeyebilir. Düşünce kuruluşları içerisinde de çok fazla uzmanlaşma alanı vardır. Örneğin, savunuculuk kuruluşları, programlarını politika önerileri yapma ve değerlendirme lehine ağırlıklandırır. Sözleşmeli araştırmacılar ise daha fazla program değerlendirmesi yapar (Struyk, 1999).

James'e göre düşünce kuruluşları, akademik dünya ile karar vericiler arasında aracı görevi görür. Düşünce kuruluşlarının politika oluşturma sürecinde dört ana işlevi vardır:

1. Hükümetin politika oluşturma kalitesini iyileştirebilirler
2. Başkalarının fikirleri için kanal görevi görebilirler
3. Politika üzerine kamusal tartışmanın kalitesini iyileştirebilirler

Hükümetlerin dile getirmeye cesaret edemediği fikirlerin propagandasını yapabilirler (James, 2000).

May'e göre, düşünce kuruluşlarının temelde yerine getirmesi gereken üç ana görevi veya işi var. Bir düşünce kuruluşunun ilk görevi erken uyarı işidir. Bu, düşünce kuruluşlarının önemli konuların nesnel analizine odaklanması gerektiği anlamına gelir. Düşünce kuruluşları, ilgili tüm konuları kapsamaya çalışamazlar, ancak yakın gelecekte sorun haline gelebilecek yeni siyasi, ekonomik ve toplumsal eğilimlere odaklanırlar ve siyasi toplumu ve toplumu bekleyen bu sorunlar hakkında uyarırlar. Bu bakımdan, örneğin üniversitelerde yürütülen araştırma çalışmalarında bazen oldukça önemli farklılıklar olabilir. Bir düşünce kuruluşunun ikinci görevi çözüm-iş-üretmektir. Think-tankler, yalnızca önlerindeki yeni sorunları analiz etmekle kalmamalı, aynı zamanda senaryolar ve böyle yeni bir sorunun nasıl çözüleceğine dair farklı yollar geliştirmeli ve karar vericilere sorunlara özel çözümler sunmalıdır. Bir düşünce kuruluşunun üçüncü ve en zor görevi sonuç üretmek işidir. Düşünce kuruluşları sadece yeni sorunlara yönelik analizler ve çözümler önermekle kalmıyor, aynı zamanda siyasi sonuçlar üretmek için daha iyi koşullar yaratarak karar alma sürecini etkilemeleri gerekiyor (May, 2003)

Birçok yazar, düşünce kuruluşlarının demokratik tartışmaların geçim kaynağına katkıda bulunduğunu iddia ediyor. Ortak bir tabirle fikir pazarına katkıda bulunduğunu belirtir (Stone, 2004). Bu açıdan düşünce kuruluşları arasındaki rekabet, kamu politikalarına ilişkin entelektüel üretimi teşvik eder. Kamusal tartışmalara ilham veriyorlar ve yüksek kaliteli araştırma ve analizlerini insanların sesine ekleyerek hayatlarını şekillendiren politikalar üzerindeki etkilerini artırıyorlar.

Wallace'a göre, düşünce kuruluşlarının yerine getirdiği işlevler şunlardır: Kamu politikasıyla ilgili araştırma, kamusal tartışmanın desteklenmesi, geleneksel aklın sorgulanması, alternatif kavramların ve politika gündemlerinin oluşturulması ve yayılmasıdır (Wallace,1998).

Wallace, düşünce kuruluşlarının politika gündemlerini şekillendirmede, kamusal tartışmanın diline ve terminolojisine meydan okumada ve politika yapıcılarının zihinsel haritalarını yeniden tanımlamada Joseph Nye tarafından ortaya atılan terimi kullanarak yumuşak güçle ilgilendiğini

savunuyor. Bunların hepsi, sıkı politik pazarlığın doğrudan etkisinden daha zor olan, ancak modern politik sistemlerde politik pazarlığın yürütüldüğü koşulları belirleyen, incelikli süreçlerdir.

Düşünce kuruluşları, sorun tanımlama, bilgi toplama, seçenekler ve öneriler geliştirme, politika değerlendirmede politika analizi yöntemlerini kullanır. Düşünce kuruluşları, gündem belirleme, politika önerileri hazırlama, uygulama planları oluşturma ve mevcut politikaların değerlendirilmesine kadar politika sürecinin tüm aşamalarında aktif olabilir. Düşünce kuruluşları, kamu yönetimi ve yönetim alanında bir bilgi kaynağı, kavramsal düşünce ve envanter işlevi görür. Düşünce kuruluşları, multidisipliner uzmanlar ağı oluşturarak kamuoyu tartışmalarına katkıda bulunur ve kamu yararının dile getirilmesine yardımcı olur (Schneider, 2002).

Öte yandan, düşünce kuruluşları politika araştırması, analizi ve savunuculuğunun temel işlevleriyle sınırlı değildir. Ayrıca eğitim, öğretim, konferans ve seminer faaliyetleri, ağı oluşturma, pazarlama, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla çeşitli irtibat biçimleriyle meşgul olurlar. İşlevleri gibi çıktıları da yayınlardan, konferans ve seminerler düzenlemeye ve web siteleri oluşturmaya kadar çeşitlilik gösterir. Ayrıca uzman yorumu, topluluk eğitimi, kamuoyu tartışmasına katkıda bulunma, sivil toplum kapasitesinin geliştirilmesine yardımcı olma ve ağı gelişimine yardımcı olma gibi daha somut olmayan hizmetleri de yerine getirirler. Sonuç olarak, düşünce kuruluşlarının hedef kitleleri, hizmetleri ve ürünleri kadar çeşitlidir (Stone, 2004).

Düşünce kuruluşlarının öncelikli hedef gruplarının, ulusal ve ulus altı yönetim düzeyindeki yasama organları, yöneticiler, bürokratlar ve politikacılar olduğu söylenebilir. Düşünce kuruluşları, doğrudan lobicilik yapmak yerine entelektüel argüman ve analiz yoluyla politikayı etkilemeye çalışır. Buna göre, düşünce kuruluşları, politika tartışmalarına yeni fikirler sokmak için politika topluluklarına erişim ararlar. Politika topluluklarının üyeleri, önemli görülen sorunlarla ilgili ortak bir anlayış geliştirerek ve olası çözümler tasarlayarak düzenli olarak etkileşime girer. Bir ülkenin dışındaki düşünce kuruluşları da o ülkenin resmi aktörlerini hedef alır, ancak bu tür enstitüler daha az meşruiyete ve bu politika topluluklarına erişim ve dahil olma konusunda daha büyük zorluklara sahiptir. Devlet sektörünün dışında, düşünce kuruluşları diğer izleyicileri de eğitti. Üniversitelerdeki öğrenciler ve akademisyenler düzenli olarak düşünce kuruluşu yayınlarını kullanmaktadır. Vakıf yetkilileri, işletme yöneticileri, çeşitli uluslararası kuruluşlardan bürokratlar, üniversite araştırmacıları ve gazeteciler genellikle düşünce kuruluşu araştırmalarıyla meşgul olurlar. Ayrıca, düşünce kuruluşları farklı hedef

kitleleri arasında kurumsal bir bağlantı ve iletişim köprüsü sağlar. Akademik veya bilimsel araştırmaları politikayla ilgili yayınlara çevirerek ve politika derslerini uluslararası olarak yayarak görüş alışverişi için bir forum sağlayarak farklı grupları birbirine bağlarlar.

Düşünce kuruluşları, hükümetlerin farklı ülkelerden veya bağlamlardan yeni politikalar öğrenmesine, uyum sağlamasına ve benimsemesine de yardımcı olur. Artan ulus ötesi faaliyetin sonuçlarından biri, politika transferi için çok daha geniş bir alanın olmasıdır (Dolowitz ve Marsh, 2000). Bu bağlamda Dolowitz ve Marsh, politika transferini “tek bir siyasi ortamda politikalar, idari düzenlemeler, kurumlar ve fikirler hakkındaki bilgilerin, bir ülkedeki politikaların, idari düzenlemelerin, kurumların ve fikirlerin geliştirilmesinde kullanıldığı bir süreç” olarak tanımlamaktadır. Düşünce kuruluşları bu süreçte kolaylaştırıcı bir rol oynamaktadır. Örneğin özelleştirme alanında liberal düşünce kuruluşları, 1970'ler ve 1980'ler boyunca özelleştirmenin değeri ve farklı uygulama teknikleri hakkında fikirlerin yayılmasına yardımcı olmada önemli bir rol oynamıştır (Johnson, 2009).

Düşünce kuruluşlarının genellikle kamu ruhuyla veya en azından kamusal tartışmaya katkıda bulunma, ulus inşa etme veya toplumu eğitme retoriği ile karakterize edildiği iddia edilebilir. Johnson'a göre, demokratik toplum vatandaşlarının tümü, düşüncenin katkısından yararlanır. Düşünce kuruluşlarının politika oluşturmaya daha az politik hale getirmesi nedeniyle, düşünce kuruluşları kamu politikasını iyileştirmeye çalışırlar. Düşünce kuruluşları, politika yapıcılara meşru araştırmalarla desteklenen bilgileri sağlayarak liderlerin aydın kararlar almalarına olanak tanır. Düşünce kuruluşları, ampirik çalışmalar, fikir anketleri, maliyet-fayda analizi ve çeşitli tahmin tekniklerini kullanarak kamu politikasının iyileştirilmesi için nesnel öneriler geliştirir. Bu, yalnızca politika yapıcılara değil, bir bütün olarak topluma bir hizmettir (Johnson, 2009).

1.1.6. Düşünce Kuruluşlarına Yönelik Eleştirel Yaklaşımlar

Think-tank'lar, genellikle özel veya kamu sektöründe politika yapıcılarını, düşünürleri, uzmanları ve diğer ilgili sonuçlarını bir araya getiren, araştırma yaparak ve raporlarını hazırlayarak politika inşa etmeye yönelik varlık gösteren kuruluşlardır (Krastev, 2009). Ancak, bu kuruluşlara yönelik bazı eleştiriler mevcuttur. Düşünce kuruluşlarına yönelik eleştirel yaklaşımlardan bazıları aşağıda yer almaktadır:

- 1. Çıkar Çatışması:** Düşünce kuruluşlarına en çok yapılan eleştirilerin başında, düşünce kuruluşlarının finansman kaynaklarından elde ettiği fondan ötürü çıkar çatışmaları gerçekleşmektedir. Örneğin, bir düşünce kuruluşunun fon aldığı şirketle ilgili bir alanda

yaptığı araştırmanın, bağımsızlık ve tarafsızlığından şüphe edildiği ve bu durumlarda çıkar çatışması yaşanıldığı şeklinde eleştiriler vardır.

2. **İdeolojik Yönlendirme:** Düşünce kuruluşlarının belirli bir ideolojik görüşe bağlı veya yakın olmasının, faaliyetlerinin ve araştırmalarının bu görüş doğrultusunda yönlendirilebileceği diğer güçlü eleştirilerden biridir. Sonuç olarak bu durum araştırmaların tarafsızlığına zarar vereceği şeklinde eleştiriler vardır.
3. **Etkin Olamama:** Düşünce kuruluşlarının politika yapım sürecine etkin bir şekilde katılım sağlayamadığı konusunda eleştiriler yer almaktadır. Düşünce kuruluşlarının araştırmalarının ve raporlarının politika yapıcılar tarafından göz ardı edildiği şeklinde eleştiriler vardır.
4. **Yetersiz Uzmanlık:** Think-tank'ların, araştırma yaparken veya raporları hazırlarken yeterli uzmanlığa sahip olamaması da eleştiriler arasında yer almaktadır. Bu durumun, araştırmaların kalitesine ve niteliğine zarar verebileceği şeklinde eleştiriler vardır.
5. **Şeffaflık Eksikliği:** Düşünce kuruluşlarının finansman kaynaklarına ve politika yapıcılarla ilişkilerinde yeterli şeffaflık sağlamadığı şeklinde eleştiriler vardır.

Türkiye'deki düşünce kuruluşları hakkında yapılan eleştiriler ve tartışmalar ise çok çeşitlidir. Bazı görüşler, düşünce kuruluşlarının Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve sosyal yaşamlarına yönelik çözümler sunması için önemli bir rol oynayacağını ifade etmektedir. Bazı görüşler ise, Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının siyasi partilere, hükümetlere veya özel sektöre yakın olduklarını ve bu nedenle önemini koruyamadığını ifade etmektedir (Mahmood,2008). Türkiye'deki düşünce kuruluşlarına yönelik temel eleştiriler aşağıda yer almaktadır:

1. **Bağımsızlık ve Kalıcılık Eksikliği:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının siyasi partilere, hükümetlere veya özel sektöre yakın duruşlarını ve bu nedenle tarafsızlıklarını ve sivil yönünü koruyamadıkları şeklinde eleştiriler vardır.
2. **Finansman Kaynakları:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının uzun süredir şeffaf olmadığını ve bu nedenle yaptıkları araştırmaların bakış açısının sorgulanabilir olduğu şeklinde eleştiriler vardır. Ayrıca, düşünce kuruluşlarının son dönemdeki siyasi partiler ve özel şirketler tarafından finansman sağlandığı, araştırmalarının ilgili işletmelerin ve partilerin çıkarlarına hizmet vereceği konusunda endişeler ve eleştiriler vardır.
3. **Yetersiz Etki:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının araştırmalarının ve önerilerinin, siyasi karar vericiler tarafından yeterince dikkate alınmadığını veya uygulanmadığı şeklinde eleştiriler vardır. Buna ek olarak, Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının

genellikle yalnızca birkaç uzmanın yer aldığı küçük gruplar olduğu ve bu nedenle sonuçlara etki etme hususunda yetersiz kaldığı şeklinde eleştiriler vardır.

4. **İlgisizlik:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının Türkiye'nin gerçek yaşam sorunlarına yeterince odaklanmadığı, ayrıca akademik araştırmalarının olduğunu ancak somut politika önerileri sunmadığı şeklinde eleştiriler yer almaktadır. Buna ek olarak konuyla ilişkili olarak Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının genellikle elit bir kesime hitap ettiğini ve insanların gerçek öğretmeye yönelik somut politika önerileri sunmadığı şeklinde eleştiriler vardır.
5. **Siyasi Etki:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının siyasi partilerle yakın ilişkiler içerisinde olması eleştirilerin bir diğeridir. Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının siyasi partilere yakın durduklarını ve bu nedenle siyasi görüş ile çalışmalarını şekillendirmesi hususunda eleştiriler vardır. Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının araştırmalarının genellikle siyasi görüşlere göre şekillendiği ve tarafsız bir bakış açısına sahip olmadığı şeklinde eleştiriler vardır.
6. **Az Sayıda Düşünce Kuruluşu:** Türkiye'de düşünce kuruluşu alanı henüz yeterince gelişmemiş bir sektördür ve gelişmiş ülkelerle karşılaştırması yapıldığında niceliksel açıdan oldukça azdır. Bu nedenle, Türkiye'de az sayıda düşünce kuruluşunun var olmasından kaynaklı olarak, çeşitli bakış açılarını yansıtacak kadar geniş bir araştırma yelpazesi sunulamayacağı yönünde eleştiriler vardır.
7. **İletişim Eksikliği:** Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının araştırmalarının ve önerilerinin görüşlerine yeterince duyurulmadığı yönünde de eleştiriler var. Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının araştırmalarının genellikle sadece akademik dergilerde yayınlandığını veya sadece özel toplantılarda sunulması eleştirilerin bir diğeridir.
8. **İlgisizlik ve Karşılama Eksikliği:** Toplumun Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının araştırmalarına yeterince ilgi göstermediği ve katılım göstermediği eleştirileri de mevcuttur. Buna ek olarak Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının insanların gerçek sorunlarına yeterince odaklanmadığı ve insanların sıkıntılarına yönelmediği yönünde de eleştiriler vardır.

Sonuç olarak, Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının etkililiği, bağımsızlığı, tarafsızlığı ve yeterliliği hakkında eleştiriler ve tartışmalar mevcuttur (Weaver ve McGann, 2000). Ancak, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve sosyal sorunlara yönelik çözümler sunmak için düşünce kuruluşlarının önemli bir rol oynayabileceği konusunda genel bir fikir birliği vardır.

1.2. ÜLKELERİN GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi, ekonomi, eğitim, sağlık, teknoloji ve sosyal refah gibi çeşitli alanlarda değerlendirilir. Bu değerlendirmenin temel amacı, bir ülkenin vatandaşlarına sunduğu yaşam kalitesini ve ekonomik sürdürülebilirliği ölçmektir. Gelişmişlik düzeyinin belirlenmesi ve analizi, ekonomik politikaların ve sosyal programların etkinliğini artırmak için kritik öneme sahiptir.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyini anlamak için çeşitli teorik yaklaşımlar geliştirilmiştir. Bu yaklaşımlar, gelişmişlik düzeyini farklı perspektiflerden analiz eder:

Modernleşme teorisi, gelişmişliğin Batı tarzı ekonomik ve sosyal yapıların benimsenmesi ile sağlanabileceğini öne sürer. Bu teoriye göre, gelişmemiş ülkeler, gelişmiş ülkelerin ekonomik ve sosyal modellerini takip ederek kalkınabilirler (Rostow, 1960).

Bağımlılık teorisi, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin, gelişmekte olan ülkelerin gelişimini engellediğini savunur. Bu teoriye göre, gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerin ekonomik hegemonyası altında kaldıkları sürece bağımlı kalacaklardır (Frank, 1967).

Immanuel Wallerstein tarafından geliştirilen dünya sistemleri teorisi, küresel ekonomik sistemin bir bütün olarak incelenmesi gerektiğini savunur. Bu teoriye göre, dünya ekonomisi merkez, yarı-periferik ve periferik bölgelerden oluşur ve bu bölgeler arasındaki ilişkiler, ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirler (Wallerstein, 1974).

Ülkeler, ekonomik, sosyal ve politik göstergelere dayalı olarak genellikle üç kategoriye ayrılır: gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan ülkeler ve gelişmemiş ülkeler. Bu sınıflandırmalar, ülkelerin kalkınma seviyelerini ve vatandaşlarına sundukları yaşam kalitesini anlamak için kullanılır.

Gelişmiş ülkeler, yüksek yaşam standardı, gelişmiş ekonomik ve endüstriyel altyapı, yüksek insani gelişim endeksi (HDI) ve düşük yoksulluk oranları ile karakterize edilen ülkelerdir (Todaro & Smith, 2015). Yüksek GSYİH, ileri teknoloji ve inovasyon, yüksek eğitim ve sağlık standartları, düşük işsizlik oranları, güçlü demokratik kurumlar ve hukukun üstünlüğü gibi özellikler taşırlar (World Bank, 2020).

Gelişmekte olan ülkeler, ekonomik ve sosyal gelişimini sürdüren, fakat gelişmiş ülkelere göre daha düşük yaşam standartlarına ve altyapıya sahip ülkelerdir (Todaro & Smith, 2015). Orta düzeyde GSYİH, büyüyen endüstriyel ve tarımsal sektörler, artan eğitim ve sağlık hizmetleri, fakat hala yüksek yoksulluk oranları ve sınırlı demokratik yapı ve kurumlar bulunur (World Bank, 2020).

Gelişmemiş ülkeler, düşük yaşam standardı, zayıf ekonomik ve endüstriyel altyapı, yüksek yoksulluk oranları ve düşük insani gelişim endeksi ile tanımlanan ülkelerdir (Todaro & Smith, 2015). Düşük GSYİH, sınırlı teknoloji ve inovasyon, düşük eğitim ve sağlık standartları, yüksek işsizlik oranları ve zayıf demokratik kurumlar ve hukukun üstünlüğü eksikliği gibi özellikler taşırlar (World Bank, 2020).

Gelişmişlik kavramı, bir ülkenin ekonomik büyüme, yaşam kalitesi, sağlık hizmetleri, eğitim seviyesi ve teknolojik ilerleme gibi çeşitli göstergeler üzerinden değerlendirilir. Bu doğrultuda en yaygın kullanılan gelişmişlik düzeyi kriterleri aşağıda yer almaktadır:

1.2.1. Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerini Belirleyen Kriterler

Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini değerlendirmek için kullanılan çeşitli kriterler ve göstergeler vardır. Bu kriterler, ekonomik, sosyal, sağlık, eğitim ve altyapı gibi birçok farklı alanı kapsamaktadır.

1.2.1.1.Ekonomik Kriterler

Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH): Bir ülkenin belirli bir dönemde ürettiği tüm mal ve hizmetlerin toplam değeridir. GSYİH, genellikle kişi başına düşen GSYİH olarak da değerlendirilir (World Bank, 2020a).

Kişi Başına Düşen Gelir: GSYİH'nın ülke nüfusuna bölünmesiyle elde edilen değerdir. Bireylerin ortalama gelir düzeyini gösterir (Todaro & Smith, 2015).

Gelir Dağılımı: Gelir eşitsizliği ve gelir dağılımındaki adalet, Gini katsayısı gibi göstergelerle ölçülür (Atkinson, 2015).

İşsizlik Oranı: Çalışma yaşındaki nüfus içerisindeki işsizlerin oranıdır (ILO, 2021).

Dış Ticaret Dengesi: İhracat ve ithalat arasındaki dengeyi gösterir. Bir ülkenin dış ticarete ne kadar aktif olduğunu gösterir (Krugman & Obstfeld, 2018).

1.2.1.2.Sosyal Kriterler

Eğitim Düzeyi: Okuryazarlık oranı, ortalama eğitim süresi, yükseköğretim mezunu oranı gibi göstergeler (Barro & Lee, 2013).

Sağlık Göstergeleri: Bebek ölüm oranı, anne ölüm oranı, yaşam beklentisi, sağlık hizmetlerine erişim gibi kriterler (WHO, 2020).

İnsani Gelişme Endeksi (İGE): Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından hesaplanan, yaşam beklentisi, eğitim düzeyi ve kişi başına düşen gelir gibi göstergeleri bir araya getiren bileşik bir endekstir (UNDP, 2020).

1.2.1.3.Altıyapı ve Teknolojik Göstergeler

İnternet ve Telekomünikasyon Erişimi: İnternet kullanıcılarının oranı, mobil telefon abonelik oranı gibi göstergeler (ITU, 2019).

Enerji Tüketimi ve Üretimi: Kişi başına düşen enerji tüketimi, yenilenebilir enerji kullanımı oranı gibi kriterler (IEA, 2020).

Ulaşım Altyapısı: Yol, demiryolu, havaalanı ve liman altyapısının kalitesi ve yaygınlığı (WEF, 2019).

1.2.1.4.Politik ve Kurumsal Kriterler

Demokrasi ve Yönetişim: Demokrasi endeksi, hukukun üstünlüğü, yolsuzluk algı endeksi gibi göstergeler (TI, 2020).

Siyasi İstikrar ve Güvenlik: İç savaş, terörizm, siyasi şiddet gibi olayların sıklığı ve etkisi (The Economist Intelligence Unit, 2020).

Hukuki ve Düzenleyici Çerçeve: İş yapma kolaylığı endeksi, yatırım ortamının kalitesi gibi kriterler (World Bank, 2020b).

1.2.1.5.Çevresel Kriterler

Çevresel Sürdürülebilirlik: Karbon ayak izi, yenilenebilir enerji kullanımı, çevre koruma politikalarının etkinliği gibi göstergeler (UNEP, 2019).

Doğal Kaynak Yönetimi: Su kaynaklarının kullanımı, orman alanlarının korunması gibi kriterler (Food and Agriculture Organizations, 2020).

Bu kriterler, bir ülkenin gelişmişlik düzeyini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için kullanılmaktadır. Gelişmiş ülkeler genellikle bu göstergelerin birçoğunda yüksek performans sergilerken, gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler bu alanlarda iyileştirmeler yapma sürecindedir.

1.3. GELİŞMİŞLİK DÜZEYİ VE DÜŞÜNCE KURULUŞLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Düşünce kuruluşları, ülkelerin politik, ekonomik ve sosyal gelişimine katkıda bulunarak, gelişmişlik düzeyinin artırılmasında önemli bir rol oynarlar. Bu bölümde, ülkelerin gelişmişlik düzeyi ile düşünce kuruluşları arasındaki ilişkiyi ele alınmıştır.

Düşünce kuruluşlarının işlevi ve etkisi, gelişmişlik düzeyini belirleyen çeşitli faktörler üzerinden değerlendirilebilir:

a. Politik Katkılar: Düşünce kuruluşları, hükümetlere ve diğer karar vericilere bilgi temelli politika önerileri sunar. Bu öneriler, ekonomik ve sosyal reformların uygulanmasında kritik rol oynar (Weaver, 1989). Bu kuruluşlar, kamu politikalarının etkinliğini analiz ederek, iyileştirilmesi gereken alanları belirler ve daha etkili politikaların geliştirilmesine katkıda bulunur (Stone, 2007).

b. Ekonomik Katkılar: Düşünce kuruluşları, ekonomik büyüme, sürdürülebilir kalkınma ve inovasyon gibi konularda araştırmalar yapar. Bu araştırmalar, ekonomik politika yapıcılar için değerli bilgiler sağlar (McGann, 2015). Düşünce kuruluşları, girişimcilik ve inovasyonu teşvik eden politikaların geliştirilmesine destek olur, bu da ekonomik büyümeyi ve gelişmişlik düzeyini artırır (Rich, 2004).

c. Sosyal Katkılar: Düşünce kuruluşları, eğitim ve sağlık alanında yapılan araştırmalar ve önerilerle toplumsal refahın artırılmasına katkıda bulunur (Abelson, 2002). Bu kuruluşlar, kamuoyunu bilgilendirerek ve bilinçlendirerek, toplumsal katılımın artırılmasına yardımcı olur (Ladi, 2011).

Gelişmişlik düzeyi ve düşünce kuruluşları arasındaki ilişkiyi anlamak için çeşitli teorik yaklaşımlar vardır. Bu kapsamda işlevselliği göz önünde bulunduran teoriye göre, düşünce kuruluşları, toplumun çeşitli ihtiyaçlarını karşılayarak ve bilgi temelli çözümler sunarak, gelişmişlik düzeyini artırır. Bu kuruluşlar, politika yapıcılar ve kamu arasında bir köprü işlevi

görür (Campbell & Pedersen, 2014). Diğer bir teori ağ geliştirme boyutunu göz önünde bulundurmaktadır. Bu doğrultuda düşünce kuruluşlarının, farklı aktörler ve kurumlar arasındaki ilişkileri ve iş birliklerini güçlendirerek, bilgi ve kaynakların daha etkili bir şekilde kullanılmasını sağladığını savunur. Bu iş birlikleri, gelişmişlik düzeyini olumlu yönde etkiler (Stone, 2013). Bunlardan farklı gelişen bir diğer teori ise eleştirel boyutu göz önünde bulundurmuştur. Bu teori, düşünce kuruluşlarının, hegemonik güçlerin etkisi altında kalabileceğini ve belirli çıkar gruplarının politikalarını destekleyebileceğini öne sürer. Bu bakış açısına göre, düşünce kuruluşlarının tarafsızlığı ve bağımsızlığı, gelişmişlik düzeyinin artırılmasında önemli bir faktördür (Parmar, 2012).

BÖLÜM 2

DÜŞÜNCE KURULUŞLARINDAKİ SAYISAL DEĞİŞİMİN ÇEŞİTLİ ÜLKELER AÇISINDAN YILLARA GÖRE İNCELENMESİ

2.1. ARAŞTIRMANIN AMAÇ, GEREÇ VE YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, yöntemi, modeli, evreni ve örnekleme, kapsam ve sınırlılıkları, varsayımları, temel hipotezleri, verilerin toplanma ve değerlendirilme süreçleri ile ilgili açıklamalar yer almaktadır.

2.1.1. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı, düşünce kuruluşlarının sayısal değişimini ve bu değişimin gelişmişlik düzeyleri kriterlerinden GSYİH durumlarını göz önünde bulundurarak çeşitli ülkeler açısından yıllara göre nasıl bir seyir izlediğini analiz etmektir.

2.1.2. Araştırmanın Yöntem ve Modeli

Bu araştırmada, ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısal değişimini ve ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri ile ilişkisini analiz etmek amacıyla kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Literatür taraması, mevcut akademik çalışmaların, raporların ve istatistiksel verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması sürecini içermektedir. Bu süreçte, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler, Uluslararası Para Fonu ve Pensilvanya Üniversitesi'nin Global Go To Think Tank Endeksi Raporları gibi güvenilir uluslararası kaynaklar incelenmiştir. Literatür taraması, araştırmanın teorik çerçevesini oluşturmak ve önceki çalışmaların bulgularını değerlendirmek için kullanılmıştır.

2.1.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2008'den 2022'ye kadar faaliyet gösteren düşünce kuruluşları oluşturmaktadır. Örneklem olarak yıl bazında dünya üzerinde en çok düşünce kuruluşu bulunan ilk 25 ülke incelenecektir.

2.1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma, konu ile ilgili ulaşılabilen kaynaklarla ve literatür taraması sonucu elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

Gelişmiş ülke, belirli kriterlere göre yüksek düzeyde gelişim göstermiş ülkeler için kullanılan bir terimdir. Hangi kriterlerin esas alınacağı ve hangi ülkelerin gelişmiş sayılacağı ise tartışmalı bir konudur. Ekonomik kriterler genellikle bu değerlendirmelerde diğer kriterlere göre daha öne çıkmaktadır. En sık kullanılan ekonomik göstergeler ise Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) ve kişi başına düşen GSYİH'dir. Bu ölçütler, ülkelerin ekonomik performansını ve refah düzeyini değerlendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu araştırmada da bu veriler üzerinden gelişmişlik düzeyleri kategorize edilecektir. Araştırmanın sınırlılıklarından biri bu durumdur. Ayrıca araştırmanın GSYİH ve kişi başına düşen GSYİH değerlerine dair verileri Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu olmak üzere 3 farklı kaynaktan temin edilmiştir.

Ülkelerin Kişi Başına Düşen GSYİH değerleri; gelişmiş, gelişmekte olan ve az gelişmiş olarak sınıflandırılması belirli sınırlar çerçevesinde yapılır. Ancak bu sınırlar zamana ve değerlendirme yöntemlerine göre değişebilmektedir. Araştırma kapsamında kullanılacak sınıflandırma 2022 Dünya Bankası verilerine dayanmaktadır. Bu doğrultuda Kişi başına düşen GSYİH;

- Yüksek Gelirli Ekonomiler: 13.846 USD ve üstü.
- Üst-Orta Gelirli Ekonomiler: 4.466 - 13.845 USD arasında.
- Alt-Orta Gelirli Ekonomiler: 1.136 - 4.465 USD ve altı.
- Düşük Gelirli Ekonomiler: 1.135 USD ve altı şeklinde sınıflandırılmıştır (Dünya Bankası, 2024).

Araştırmanın düşünce kuruluşlarına dair verileri Pensilvanya Üniversitesi'ndeki Think Tanks and Civil Societies Programı kapsamında McGann'ın Global Go To Think Tank Endeksi (2008-2021) Raporları'ndan elde edilmiştir. Diğer raporlarla da desteklenmiştir. Son raporun 2021 yılı olması araştırmanın sınırlılıklarından bir diğeridir. Global Go To Think Tank Endeksi raporları kapsamında dünya üzerindeki ülkelerde yer alan düşünce kuruluşu sayıları her yıla özel olarak incelenmiştir. Bu incelemeler doğrultusunda ülkelerde yer alan düşünce kuruluşları sayısal olarak değerlendirilmiş ve her yıl en fazla düşünce kuruluşu bulunan ilk 25 ülke listelenmiştir.

Ülkelerin GSYİH ve kişi başına düşen GSYİH değerleri ile 2021 yılı düşünce kuruluşu verileri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir ve arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılmıştır.

2.1.5. Araştırmanın Soruları

Araştırmanın temel sorusu:

1. Ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre dünya üzerindeki farklı ülkelerin düşünce kuruluşlarının sayıları nasıl şekillenmiştir?

Araştırmanın alt soruları:

1. Düşünce kuruluşu nedir?
2. Düşünce kuruluşları hangi isimle anılmaktadır?
3. Düşünce kuruluşlarının dünyadaki ve Türkiye’deki tarihsel gelişimi nasıldır?
4. Düşünce kuruluşlarının türleri nelerdir?
5. Düşünce kuruluşlarının işlevleri nelerdir?
6. Düşünce kuruluşları hakkındaki eleştiriler nelerdir?
7. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini belirleyici kriterler nelerdir?
8. Gelişmişlik düzeyi ve düşünce kuruluşları arasındaki ilişki nedir?
9. Dünya üzerindeki farklı ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayıları nasıl şekillenmiştir?
10. Ülkelerdeki ekonomik gelişmişliğin düşünce kuruluşu sayılarıyla nasıl bir ilişkisi vardır?

2.1.6. Veri Toplama Süreci

Çalışmada ülkelerin GSYİH ve kişi başına düşen GSYİH değerlerine dair veriler, 2019, 2020 ve 2021 yıllarında yayınlanan Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu kuruluşlarının raporlarından elde edilmiştir.

Çalışmada ülkelerdeki düşünce kuruluşlarına dair veriler, 2008’den 2022’ye kadar yayınlanan Global Go To Think Tank Endeksi Raporları’ndan elde edilmiştir.

2.1.7. Veri Değerlendirme Süreci

Verilerin değerlendirilmesi aşamasında Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu tarafından yayınlanan raporlar ile Global Go To Think Tank Endeksi raporlarından elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences 23.0) programında analiz edilmiştir. Verilerin istatistiksel ve yüzdesel dağılımları, ortalamaları, farkları ayrı ayrı analiz edilmiştir.

Yıllık ortalama oran artışını tespit etmek için “Bileşik Büyüme Oranı” hesaplama formülü kullanılmıştır (Bileşik Büyüme Oranı = $((\text{Bitiş Değeri} / \text{Başlangıç Değeri})^{1/n}) - 1) \times 100$). 2020 yılında bulunan düşünce kuruluşu sayısını 2008 yılında bulunan düşünce kuruluşu sayısına bölerek 1/12(yıl sayısı) üssü alınmıştır. Elde edilen sonuçtan 1 çıkararak çıkan sonuç 100’le çarpılmıştır. (**Örnek:** ABD’nin 2008-2020 Yılları Arasındaki Düşünce Kuruluşu Sayılarının Yıllık Artış Ortalaması Formülü: $((2203/1777)^{1/12}-1) \times 100$))

BULGULAR

Bu bölümde; Ülkelerin GSYİH ve Kişi Başına Düşen GSYİH değerleri ile dünyadaki ve Türkiye'deki düşünce kuruluşlarının değişim durumunu gözlemleyebilmek ve bu parametreler doğrultusunda ekonomik açıdan gelişmişlik düzeylerine göre ülkelerin yıllara göre düşünce kuruluşları verilerinin değişim durumunu karşılaştırmalı olarak inceleyebilmek adına genel istatistiksel verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Bununla birlikte, araştırmanın genel amacına yönelik toplanan diğer verilerin istatistiksel analizleri sonucu elde edilen değerlere de yer verilmiştir.

Tablo 1. GSYİH Değerlerine Göre Ülkeler Listesi (milyon \$)

S	Ülke/Bölge	Bölge	Dünya Bankası		Birleşmiş Milletler		Uluslararası Para Fonu	
			Tahmin	Yıl	Tahmin	Yıl	Tahmin	Yıl
1	ABD	Amerika	20.936.600	2020	20.893.746	2020	25.350.250	2021
2	Çin	Asya	14.722.731	2020	14.722.801	2020	19.910.775	2021
3	Avrupa Birliği	Avrupa	Yok		Yok		17.000.000	2021
4	Japonya	Asya	4.975.415	2020	5.057.759	2020	4.910.580	2021
5	Almanya	Avrupa	3.806.060	2020	3.846.414	2020	4.260.553	2021
6	Hindistan	Asya	2.622.984	2020	2.664.749	2020	2.592.583	2021
7	Birleşik Krallık	Avrupa	2.707.744	2020	2.764.198	2020	3.388.296	2021
8	Fransa	Avrupa	2.603.004	2020	2.630.318	2020	2.941.451	2021
9	Kanada	Amerika	1.643.408	2020	1.644.037	2020	2.220.264	2021
10	İtalya	Avrupa	1.886.445	2020	1.888.709	2020	2.060.222	2021

11	Brezilya	Amerika	1.444.733	2020	1.444.733	2020	1.834.768	2021
12	Rusya	Avrupa,Asya	1.483.498	2020	1.483.498	2020	1.830.078	2021
13	Güney Kore	Asya	1.630.525	2020	1.637.896	2020	1.806.786	2021
14	Avustralya	Okyanusya	1.330.901	2020	1.423.473	2020	1.334.688	2021
15	Türk Devletleri Teşkilatı	Avrupa,Asya	997.986	2019	999.230	2020	1.331.714	2021
16	İspanya	Avrupa	1.281.199	2020	1.281.485	2020	1.247.464	2021
17	Meksika	Amerika	1.076.163	2020	1.073.439	2020	1.230.518	2021
18	Türkiye	Avrupa,Asya	819.008	2021	999.879	2022	1.165.000	2024
19	Endonezya	Asya	1.058.424	2020	1.058.424	2020	1.150.245	2021
20	Hollanda	Avrupa	912.242	2020	913.865	2020	1.080.880	2023
21	Suudi Arabistan	Asya	700.118	2020	700.118	2020	1.061.902	2023
22	İsviçre	Avrupa	747.969	2020	752.248	2020	810.830	2021
23	Tayvan	Asya	668.500	2020	669.324	2020	785.589	2021
24	Polonya	Avrupa	594.165	2020	596.618	2020	655.332	2021
25	İsveç	Avrupa	537.610	2020	541.064	2020	622.365	2021
26	Belçika	Avrupa	515.333	2020	521.861	2020	581.848	2021

27	Tayland	Asya	501.795	2020	501.795	2020	546.223	2021
28	İrlanda	Avrupa	418.622	2020	425.889	2020	516.253	2021
29	Avusturya	Avrupa	428.965	2020	433.258	2020	481.209	2021
30	Nijerya	Afrika	432.294	2020	429.899	2020	480.482	2021
31	İsrail	Asya	401.954	2020	407.101	2020	467.532	2021
32	Arjantin	Amerika	383.067	2020	383.067	2020	455.172	2021
33	Norveç	Avrupa	362.009	2020	362.522	2020	445.507	2021
34	Güney Afrika	Afrika	301.924	2020	302.141	2020	435.145	2021
35	Birleşik Arap Emirlikleri	Asya	421.142	2020	358.869	2020	415.158	2021
36	Danimarka	Avrupa	355.184	2020	356.085	2020	396.666	2021
37	Mısır	Afrika, Asya	363.069	2020	369.309	2020	396.328	2021
38	Filipinler	Asya	361.489	2020	361.489	2020	393.737	2021
39	Singapur	Asya	339.998	2020	339.988	2020	378.645	2021
40	Malezya	Asya	336.664	2020	336.664	2020	371.114	2021
41	Hong Kong	Asya	346.586	2020	349.445	2020	369.722	2021
42	Vietnam	Asya	271.158	2020	271.158	2020	368.002	2021
43	İran	Asya	Yok	2020	939.316	2020	367.968	2023

44	Bangladeş	Asya	324.239	2020	329.484	2020	355.689	2021
45	şili	Amerika	252.940	2020	252.940	2020	331.250	2021
46	Kolombiya	Amerika	271.347	2020	271.347	2020	300.791	2021
47	Finlandiya	Avrupa	271.234	2020	269.751	2020	296.016	2021
48	Romanya	Avrupa	248.716	2020	248.716	2020	287.279	2021
49	Pakistan	Asya	263.687	2020	257.829	2020	261.726	2020
50	Çekya	Avrupa	243.530	2020	245.349	2020	276.914	2021
51	Portekiz	Avrupa	231.256	2020	228.539	2020	251.709	2021
52	Yeni Zelanda	Okyanusya	212.482	2020	212.044	2020	247.640	2021
53	Peru	Amerika	202.014	2020	203.196	2020	225.858	2021
54	Yunanistan	Avrupa	189.410	2020	188.835	2020	211.645	2021
55	Irak	Asya	167.224	2020	166.757	2020	201.472	2021
56	Kazakistan	Asya	169.835	2020	171.082	2020	194.024	2021
57	Ukrayna	Avrupa	155.582	2020	155.582	2020	181.038	2021
58	Macaristan	Avrupa	155.013	2020	155.808	2020	180.959	2021
59	Katar	Asya	146.374	2020	146.401	2020	169.184	2021
60	Cezayir	Afrika	145.164	2020	147.689	2020	163.812	2021

61	Kuveyt	Asya	136.197	2019	105.949	2020	132.266	2021
62	Fas	Afrika	112.871	2020	114.724	2020	126.035	2021
63	Slovakya	Avrupa	104.574	2020	105.173	2020	116.748	2021
64	Kenya	Afrika	98.843	2020	101.014	2020	109.491	2021
65	Küba	Amerika	103.131	2019	107.352	2020	Yok	
66	Porto Riko	Amerika	103.138	2020	103.138	2020	106.576	2021
67	Ekvador	Amerika	98.808	2020	98.808	2020	104.483	2021
68	Etiyopya	Afrika	107.645	2020	96.611	2020	92.757	2021
69	Dominik Cumhuriyeti	Amerika	78.845	2020	78.845	2020	89.502	2021
70	Lüksemburg	Avrupa	73.264	2020	73.353	2020	83.771	2021
71	Guatemala	Amerika	77.605	2020	77.605	2020	83.305	2021
72	Sri Lanka	Asya	80.707	2020	80.677	2020	80.785	2021
73	Umman	Asya	76.332	2019	63.368	2020	80.611	2021
74	Bulgaristan	Avrupa	69.105	2020	69.888	2020	77.907	2021
75	Gana	Afrika	72.354	2020	68.532	2020	75.487	2021
76	Angola	Afrika	62.307	2020	62.307	2020	70.339	2021
77	Azerbaycan	Asya	42.607	2020	42.607	2020	70.030	2023

78	Tanzanya	Afrika	62.410	2020	64.740	2020	69.238	2021
79	Fildişi Sahili	Afrika	61.349	2020	61.143	2020	68.845	2021
80	Myanmar	Asya	76.186	2020	70.284	2020	66.740	2021
81	Belarus	Avrupa	60.258	2020	60.259	2020	65.754	2021
82	Özbekistan	Asya	57.707	2020	57.707	2020	65.503	2021
83	Hırvatistan	Avrupa	55.967	2020	57.204	2020	63.399	2021
84	Litvanya	Avrupa	55.887	2020	56.547	2020	62.635	2021
85	Kosta Rika	Amerika	61.521	2020	61.521	2020	61.178	2021
86	Slovenya	Avrupa	52.880	2020	53.590	2020	60.890	2021
87	Sırbistan	Avrupa	52.960	2020	53.335	2020	60.669	2021
88	Panama	Amerika	52.938	2020	52.938	2020	60.121	2021
89	Uruguay	Amerika	53.629	2020	53.629	2020	60.108	2021
90	Kongo DC	Afrika	49.869	2020	45.308	2020	54.832	2021
91	Türkmenistan	Asya	45.231	2019	42.845	2020	53.087	2021
92	Ürdün	Asya	43.698	2020	43.697	2020	45.344	2021
93	Venezuela	Amerika	482.359	2014	106.359	2020	44.893	2021
94	Kamerun	Afrika	39.802	2020	39.881	2020	44.806	2021

95	Uganda	Afrika	37.372	2020	38.702	2020	43.243	2021
96	Tunus	Afrika	39.236	2020	39.218	2020	42.733	2021
97	Bahreyn	Asya	38.475	2019	33.904	2020	39.104	2021
98	Bolivya	Amerika	36.689	2020	36.573	2020	38.547	2021
99	Letonya	Avrupa	33.505	2020	33.707	2020	37.199	2021
100	Paraguay	Amerika	35.304	2020	35.304	2020	36.973	2021
101	Estonya	Avrupa	31.030	2020	30.650	2020	36.039	2021
102	Sudan	Afrika	26.111	2020	62.057	2020	35.919	2021
103	Nepal	Asya	33.657	2020	33.079	2020	34.265	2021
104	Makao	Asya	55.154	2019	24.333	2020	29.223	2021
105	El Salvador	Amerika	24.639	2020	24.639	2020	27.665	2021
106	Senegal	Afrika	24.911	2020	24.412	2020	27.576	2021
107	Libya	Afrika	25.418	2020	29.153	2020	27.300	2021
108	Kıbrıs Cumhuriyeti	Asya	23.804	2020	24.612	2020	26.546	2021
109	Papua Yeni Gine	Okyanusya	23.592	2020	23.619	2020	26.461	2021
110	Honduras	Amerika	23.828	2020	23.828	2020	26.325	2021
111	Kamboçya	Asya	25.291	2020	25.291	2020	26.080	2021

112	Zimbabve	Afrika	16.769	2020	21.787	2020	25.791	2021
113	İzlanda	Avrupa	21.715	2020	21.718	2020	25.476	2021
114	Zambiya	Afrika	19.320	2020	18.111	2020	21.699	2021
115	Bosna-Hersek	Avrupa	19.788	2020	19.801	2020	21.692	2021
116	Trinidad ve Tobago	Amerika	21.530	2020	21.393	2020	21.599	2021
117	Haiti	Amerika	13.418	2020	15.505	2020	20.143	2021
118	Afganistan	Asya	19.807	2020	19.793	2020	19.938	2021
119	Burkina Faso	Afrika	17.369	2020	17.369	2020	19.932	2021
120	Mali	Afrika	17.394	2020	17.332	2020	19.563	2021
121	Yemen	Asya	23.486	2018	27.958	2020	19.471	2021
122	Laos	Asya	19.136	2020	19.082	2020	19.375	2021
123	Lübnan	Asya	33.383	2020	63.546	2020	19.126	2020
124	Gabon	Afrika	15.593	2020	15.111	2020	18.293	2021
125	Benin	Afrika	15.652	2020	15.205	2020	18.067	2021
126	Gürcistan	Asya	15.892	2020	15.892	2020	17.846	2021
127	Botsvana	Afrika	15.782	2020	15.782	2020	17.605	2021
128	Filistin	Asya	15.561	2020	15.561	2020	17.343	2021

129	Arnavutluk	Avrupa	14.800	2020	14.910	2020	16.770	2021
130	Gine	Afrika	15.681	2020	15.490	2020	16.724	2021
131	Malta	Avrupa	14.647	2020	14.911	2020	16.695	2021
132	Kuzey Kore	Asya	Yok		15.847	2020	Yok	
133	Mozambik	Afrika	14.021	2020	14.029	2020	15.833	2021
134	Brunei	Asya	12.016	2020	12.003	2020	15.686	2021
135	Nijer	Afrika	13.678	2020	13.741	2020	15.637	2021
136	Suriye	Asya	40.405	2007	15.572	2020	60.043	2010
137	Jamaika	Amerika	13.812	2020	13.812	2020	14.857	2021
138	Moğolistan	Asya	13.137	2020	13.137	2020	14.280	2021
139	Madagaskar	Afrika	13.721	2020	13.008	2020	14.101	2021
140	Kuzey Makedonya	Avrupa	12.267	2020	12.264	2020	13.885	2021
141	Ermenistan	Asya	12.645	2020	12.641	2020	13.612	2021
142	Nikaragua	Amerika	12.621	2020	12.621	2020	13.397	2021
143	Kongo Cumhuriyeti	Afrika	10.885	2020	10.100	2020	12.744	2021
144	Ekvator Ginesi	Afrika	10.022	2020	10.022	2020	12.528	2021
145	Moldova	Avrupa	11.914	2020	11.914	2020	12.396	2021

146	Çad	Afrika	10.093	2020	11.154	2020	12.345	2021
147	Namibya	Afrika	10.700	2020	10.710	2020	12.213	2021
148	Malavi	Afrika	11.962	2020	11.762	2020	12.150	2021
149	Mauritius	Afrika	10.914	2020	10.921	2020	10.998	2021
150	Bahamalar	Amerika	11.250	2020	9.908	2020	10.681	2021
151	Ruanda	Afrika	10.334	2020	10.332	2020	10.395	2021
152	Yeni Kaledonya	Okyanusya	2.682	2000	9.709	2020	Yok	
153	Moritanya	Afrika	7.779	2020	7.916	2020	9.164	2021
154	Kosova	Avrupa	7.611	2020	7.734	2020	8.958	2021
155	Togo	Afrika	7.575	2020	7.146	2020	8.493	2021
156	Kırgızistan	Asya	7.736	2020	7.736	2020	8.150	2021
157	Tacikistan	Asya	8.194	2020	7.997	2020	8.104	2021
158	Bermuda	Amerika	7.484	2019	7.719	2020	Yok	
159	Guyana	Amerika	5.471	2020	5.471	2020	7.395	2021
160	Lihtenştayn	Avrupa	6.839	2018	6.872	2020	Yok	
161	Monako	Avrupa	7.424	2019	6.816	2020	Yok	
162	Cayman Adaları	Amerika	5.936	2019	6.256	2020	Yok	

163	Guam	Okyanusya	5.844	2020			Yok	
164	Fransız Polinezyası	Okyanusya	3.448	2000	5.817	2020	Yok	
165	Karadağ	Avrupa	4.779	2020	4.789	2020	5.494	2021
166	Somali	Afrika	4.918	2020	1.873	2020	5.424	2021
167	Barbados	Amerika	4.366	2020	4.440	2020	4.648	2021
168	Fiji	Okyanusya	4.376	2020	4.494	2020	4.639	2021
169	Maldivler	Asya	4.030	2020	3.743	2020	4.573	2021
170	Esvatini	Afrika	3.962	2020	3.835	2020	4.517	2021
171	Sierra Leone	Afrika	3.865	2020	3.787	2020	4.407	2021
172	Cibuti	Afrika	3.384	2020	3.423	2020	3.654	2021
173	Liberya	Afrika	2.950	2020	2.481	2020	3.384	2021
174	Güney Sudan	Afrika	11.998	2015	15.903	2020	3.263	2021
175	Andorra	Avrupa	3.155	2019	2.864	2020	3.213	2021
176	Burundi	Afrika	3.258	2020	3.399	2020	3.193	2021
177	Grönland	Amerika	3.052	2018	3.130	2020	Yok	
178	Aruba	Amerika	3.202	2018	2.497	2020	2.865	2021
179	Surinam	Amerika	3.808	2020	4.120	2020	2.817	2021

180	Curaçao	Amerika	3.102	2019	2.596	2020	Yok	
181	Orta Afrika Cumhuriyeti	Afrika	2.303	2020	2.323	2020	2.587	2021
182	Bhutan	Asya	2.409	2020	2.483	2020	2.480	2021
183	Lesotho	Afrika	1.845	2020	2.273	2020	2.478	2021
184	Eritre	Afrika	2.065	2011	2.084	2020	2.254	2021
185	Gambiya	Afrika	1.902	2020	1.830	2020	2.042	2021
186	Belize	Amerika	1.764	2020	1.586	2020	1.909	2021
187	Yeşil Burun Adaları	Afrika	1.704	2020	1.704	2020	1.886	2021
188	San Marino	Avrupa	1.616	2019	1.555	2020	1.728	2021
189	Zanzibar	Afrika	Yok		1.724	2020	Yok	
190	Saint Lucia	Amerika	1.703	2020	1.617	2020	1.715	2021
191	Doğu Timor	Asya	1.821	2020	1.902	2020	1.697	2021
192	Solomon Adaları	Okyanusya	1.551	2020	1.546	2020	1.649	2021
193	Gine-Bissau	Afrika	1.432	2020	1.315	2020	1.592	2021
194	Britanya Virjin Adaları	Amerika	Yok		1.492	2020	Yok	

195	Antigua ve Barbuda	Amerika	1.415	2020	1.370	2020	1.405	2021
196	Seyşeller	Afrika	1.125	2020	1.059	2020	1.288	2021
197	Komorlar	Afrika	1.220	2020	1.235	2020	1.281	2021
198	Kuzey Mariana Adaları	Okyanusya	1.182	2019			Yok	
199	Grenada	Amerika	1.089	2020	1.043	2020	1.083	2021
200	Vanuatu	Okyanusya	855	2020	855	2020	999	2021
201	Saint Kitts ve Nevis	Amerika	927	2020	927	2020	976	2021
202	Turks ve Caicos Adaları	Amerika	925	2020	925	2020	Yok	
203	Sint Maarten	Amerika	1.185	2018	857	2020	Yok	
204	Samoa	Okyanusya	807	2020	772	2020	780	2021
205	Saint Vincent ve Grenadinler	Amerika	810	2020	810	2020	769	2021
206	Amerikan Samoası	Okyanusya	709	2020			Yok	
207	Dominika	Amerika	470	2020	507	2020	571	2021
208	São Tomé ve Príncipe	Afrika	473	2020	476	2020	534	2021

209	Tonga	Okyanusya	512	2019	491	2020	501	2021
210	Mikronezya Federal Devletleri	Okyanusya	408	2019	403	2020	404	2021
211	Cook Adaları	Okyanusya	Yok		283	2020	Yok	
212	Anguilla	Amerika	Yok		258	2020	Yok	
213	Marshall Adaları	Okyanusya	239	2019	244	2020	241	2021
214	Kiribati	Okyanusya	200	2020	181	2020	232	2021
215	Palau	Okyanusya	268	2019	264	2020	208	2021
216	Nauru	Okyanusya	118	2019	135	2020	133	2021
217	Montserrat	Amerika	Yok		68	2020	Yok	
218	Tuvalu	Okyanusya	49	2020	55	2020	65	2021

(Kaynakça: 1. Dünya Bankası - https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?most_recent_value_desc=true
2. Birleşmiş Milletler - <https://web.archive.org/web/20190119120947/https://unstats.un.org/unsd/snaama/Basic>
3. Uluslararası Para Fonu - <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/October/weo-report>)

Bu tablo, ülkelerin Gayri Safı Yurtiçi Hasıla (GSYİH) değerlerini karşılaştırmak için kullanılmıştır ve Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi farklı kaynaklardan elde edilen tahminleri içermektedir. ABD, Çin ve Avrupa Birliği, GSYİH açısından en büyük üç ekonomi olarak öne çıkmaktadır. 2021 yılı IMF tahminlerine göre, ABD 25.350.250 milyon \$ ile birinci, Çin 19.910.775 milyon \$ ile ikinci ve Avrupa Birliği 17.000.000 milyon \$ ile üçüncü sıradadır. Çin ve Hindistan gibi Asya ülkeleri, önemli ekonomik büyüme göstermektedir. Çin, 2021 yılında 19.910.775 milyon \$ GSYİH ile dünyanın en büyük ikinci ekonomisi konumundadır. Hindistan ise 2.592.583 milyon \$ GSYİH ile altıncı sıradadır. Avrupa ülkeleri, ekonomik büyüklük bakımından istikrarlı bir şekilde üst sıralarda

yer almaktadır. Almanya (4.260.553 milyon \$), Birleşik Krallık (3.388.296 milyon \$) ve Fransa (2.941.451 milyon \$), Avrupa'nın en büyük ekonomileri arasında bulunmaktadır. Tablo, farklı kaynakların tahminlerinde bazı tutarsızlıklar göstermektedir. Örneğin, Türkiye'nin 2021 yılı GSYİH'si Dünya Bankası'na göre 819.008 milyon \$, IMF'ye göre ise 1.165.000 milyon \$ olarak tahmin edilmiştir. Bu durumun, farklı metodolojiler ve veri toplama tekniklerinin kullanılmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. En küçük ekonomiler arasında Tuvalu (65 milyon \$), Nauru (133 milyon \$) ve Palau (208 milyon \$) gibi Okyanusya ülkeleri yer almaktadır. Bu ülkeler, düşük nüfusları ve sınırlı ekonomik aktiviteleri nedeniyle düşük GSYİH değerlerine sahiptir.

Tablo, küresel ekonomik gücün dağılımını ve bölgeler arasındaki farklılıkları net bir şekilde ortaya koymaktadır. Büyük ekonomiler, genellikle yüksek nüfus, gelişmiş sanayi ve ticaret altyapısına sahip ülkelerden oluşmaktadır. ABD ve Çin gibi ülkeler, küresel ekonominin yönünü belirleyen başlıca aktörlerdir. Avrupa Birliği, bir ekonomik blok olarak önemli bir büyüklüğe sahiptir ve üye ülkelerin birleşik ekonomik gücünü yansıtmaktadır. Bununla birlikte, Asya'nın ekonomik yükselişi dikkat çekicidir ve önümüzdeki yıllarda Çin ve Hindistan gibi ülkelerin ekonomik güçlerinin daha da artması beklenmektedir. Bu durum, küresel ekonomik dengelerde önemli değişimlere yol açabilir. Afrika ve Okyanusya'daki ülkeler, genellikle daha düşük GSYİH değerlerine sahiptir, ancak bu bölgelerde de ekonomik gelişme potansiyeli bulunmaktadır. Özellikle Afrika'nın genç nüfusu ve doğal kaynak zenginliği, gelecekteki ekonomik büyüme için önemli bir avantaj olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Kişi Başına Düşen GSYİH Değerlerine Göre Ülkeler Listesi (\$)

S	Ülke/Bölge	Bölge	Dünya Bankası		Birleşmiş Milletler		Uluslararası Para Fonu	
			Tahmin	Yıl	Tahmin	Yıl	Tahmin	Yıl
1	Lihtenştayn	Avrupa	175.814	2019	180.227	2020	Yok	
2	Monako	Avrupa	190.513	2019	173.696	2020	Yok	

3	Lüksemburg	Avrupa	115.874	2020	117.182	2020	131.302	2021
4	Bermuda	Amerika	107.080	2020	123.945	2020	Yok	
5	İrlanda	Avrupa	85.268	2020	86.251	2020	102.394	2021
6	Cayman Adaları	Amerika	85.083	2020	95.191	2020	Yok	
7	İsviçre	Avrupa	87.097	2020	86.919	2020	93.515	2021
8	Norveç	Avrupa	67.390	2020	66.871	2020	82.244	2021
9	ABD	Amerika	63.414	2020	63.123	2020	69.375	2021
10	İzlanda	Avrupa	59.270	2020	63.644	2020	68.844	2021
11	Danimarka	Avrupa	61.063	2020	61.477	2020	67.920	2021
12	Singapur	Asya	59.798	2020	58.114	2020	66.263	2021
13	Avustralya	Okyanusya	51.693	2020	55.823	2020	62.619	2021
14	Katar	Asya	50.124	2020	50.815	2020	61.791	2021
15	İsveç	Avrupa	52.274	2020	53.575	2020	58.639	2021
16	Hollanda	Avrupa	52.397	2020	53.334	2020	57.715	2021
17	Grönland	Amerika	53.041	2019	55.139	2020	Yok	
18	Avusturya	Avrupa	48.587	2020	48.106	2020	53.793	2021
19	Finlandiya	Avrupa	48.773	2020	48.685	2020	53.523	2021

20	Kanada	Amerika	43.258	2020	43.560	2020	52.791	2021
21	San Marino	Avrupa	47.731	2019	45.832	2020	50.934	2021
22	Almanya	Avrupa	46.208	2020	45.909	2020	50.788	2021
23	Belçika	Avrupa	45.159	2020	45.028	2020	50.413	2021
24	İsrail	Asya	44.169	2020	47.034	2020	49.840	2021
25	Hong Kong	Asya	46.324	2020	46.611	2020	49.485	2021
26	Britanya Virjin Adaları	Amerika	Yok		49.357	2020	Yok	
27	Yeni Zelanda	Okyanusya	41.442	2020	43.972	2020	48.349	2021
28	Birleşik Krallık	Avrupa	41.125	2020	40.718	2020	46.200	2021
29	Fransa	Avrupa	39.030	2020	38.959	2020	45.028	2021
30	Birleşik Arap Emirlikleri	Asya	36.285	2020	36.285	2020	43.538	2021
31	Makao	Asya	39.403	2020	37.474	2020	42.107	2021
32	Japonya	Asya	40.193	2020	39.990	2020	40.704	2021
33	Andorra	Avrupa	40.897	2019	37.072	2020	40.417	2021
34	İtalya	Avrupa	31.714	2020	31.238	2020	35.585	2021
35	Güney Kore	Asya	31.632	2020	31.947	2020	35.196	2021

36	Guam	Okyanusya	34.624	2020			Yok	
37	Porto Riko	Amerika	32.291	2020	36.052	2020	34.143	2021
38	Yeni Kaledonya	Okyanusya	34.789	2019	34.006	2020	Yok	
39	Brunei	Asya	27.443	2020	27.437	2020	33.979	2021
40	Tayvan	Asya	Yok		28.383	2020	33.402	2021
41	Malta	Avrupa	27.885	2020	33.771	2020	31.997	2021
42	İspanya	Avrupa	27.063	2020	27.409	2020	30.537	2021
43	Kıbrıs Cumhuriyeti	Asya	26.624	2020	28.133	2020	29.486	2021
44	Slovenya	Avrupa	25.517	2020	25.777	2020	28.939	2021
45	Kuveyt	Asya	24.812	2020	24.809	2020	27.927	2021
46	Bahamalar	Amerika	25.194	2020	25.194	2020	27.437	2021
47	Estonya	Avrupa	23.027	2020	23.106	2020	27.101	2021
48	Bahreyn	Asya	20.410	2020	19.925	2020	26.294	2021
49	Çekya	Avrupa	22.932	2020	22.911	2020	25.806	2021
50	Aruba	Amerika	30.253	2018	23.386	2020	25.701	2021
51	Portekiz	Avrupa	22.176	2020	22.413	2020	24.457	2021

52	Turks ve Caicos Adaları	Amerika	23.880	2020	23.881	2020	Yok	
53	Suudi Arabistan	Asya	20.110	2020	20.110	2020	23.762	2021
54	Litvanya	Avrupa	20.234	2020	20.772	2020	22.412	2021
55	Slovakya	Avrupa	19.267	2020	19.264	2020	21.383	2021
56	Fransız Polinezyası	Okyanusya	14.324	2000	20.707	2020	Yok	
57	Kuzey Mariana Adaları	Okyanusya	20.660	2019			Yok	
58	Sint Maarten	Amerika	29.160	2018	20.000	2020	Yok	
59	Yunanistan	Avrupa	17.623	2020	18.117	2020	19.827	2021
60	Letonya	Avrupa	17.726	2020	17.871	2020	19.539	2021
61	Macaristan	Avrupa	15.981	2020	16.129	2020	18.528	2021
62	Umman	Asya	12.660	2020	12.409	2020	17.633	2021
63	Polonya	Avrupa	15.721	2020	15.764	2020	17.318	2021
64	Anguilla	Amerika	Yok		17.226	2020	Yok	
65	Uruguay	Amerika	15.438	2020	15.438	2020	16.965	2021
66	Saint Kitts ve Nevis	Amerika	18.438	2020	17.434	2020	16.917	2021

67	Şili	Amerika	13.232	2020	13.232	2020	16.799	2021
68	Cook Adaları	Okyanusya	Yok		16.135	2020	Yok	
69	Barbados	Amerika	15.374	2020	15.449	2020	16.105	2021
70	Curaçao	Amerika	16.746	2020	15.819	2020	Yok	
71	Hırvatistan	Avrupa	14.134	2020	13.934	2020	15.808	2021
72	Trinidad ve Tobago	Amerika	15.426	2020	15.286	2020	15.353	2021
73	Romanya	Avrupa	12.896	2020	12.929	2020	14.864	2021
74	Antigua ve Barbuda	Amerika	13.993	2020	13.993	2020	14.118	2021
75	Panama	Amerika	12.510	2020	12.269	2020	13.861	2021
76	Montserrat	Amerika	Yok		13.523	2020	Yok	
77	Seyşeller	Afrika	10.764	2020	10.767	2020	13.140	2021
78	Amerikan Samoası	Okyanusya	12.845	2020			Yok	
79	İran	Asya	2.423	2020	11.183	2020	12.725	2021
80	Maldivler	Asya	6.924	2020	6.924	2020	11.899	2021
81	Çin	Asya	10.435	2020	10.229	[n 1]2020	11.891	[n 1]2021
82	Kosta Rika	Amerika	12.141	2020	12.077	2020	11.860	2021

83	Palau	Okyanusya	14.244	2020	14.567	2020	11.835	2021
84	Bulgaristan	Avrupa	10.079	2020	10.058	2020	11.332	2021
85	Rusya	Avrupa	10.127	2020	10.166	2020	11.273	2021
86	Malezya	Asya	10.412	2020	10.402	2020	11.125	2021
87	Kazakistan	Asya	9.122	2020	9.111	2020	10.145	2021
88	Nauru	Okyanusya	10.580	2020	12.510	2020	10.138	2021
89	Meksika	Amerika	8.329	2020	8.326	2020	9.967	2021
90	Arjantin	Amerika	8.579	2020	8.476	2020	9.929	2021
91	Grenada	Amerika	9.262	2020	9.273	2020	9.575	2021
92	Küba	Amerika	9.478	2020	9.478	2020	Yok	
93	Saint Lucia	Amerika	8.805	2020	8.805	2020	9.419	2021
94	Guyana	Amerika	6.956	2020	6.956	2020	9.369	2021
95	Türkmenistan	Asya	7.612	2019	7.104	2020	8.844	2021
96	Karadağ	Avrupa	7.677	2020	7.626	2020	8.838	2021
97	Sırbistan	Avrupa	7.721	2020	7.656	2020	8.794	2021
98	Mauritius	Afrika	8.628	2020	8.587	2020	8.682	2021
99	Ekvator Ginesi	Afrika	7.143	2020	7.143	2020	8.626	2021

100	Gabon	Afrika	7.006	2020	6.789	2020	8.569	2021
101	Dominik Cumhuriyeti	Amerika	7.268	2020	7.268	2020	8.492	2021
102	Tayland	Asya	7.189	2020	7.189	2020	7.809	2021
103	Dominika	Amerika	7.268	2020	7.038	2020	7.777	2021
104	Brezilya	Amerika	6.797	2020	6.797	2020	7.741	2021
105	Botsvana	Afrika	6.711	2020	6.711	2020	7.350	2021
106	Belarus	Avrupa	6.411	2020	6.377	2020	7.032	2021
107	Saint Vincent ve Grenadinler	Amerika	7.298	2020	7.298	2020	6.952	2021
108	Güney Afrika	Afrika	5.091	2020	5.094	2020	6.861	2021
109	Kuzey Makedonya	Avrupa	5.888	2020	5.886	2020	6.712	2021
110	Peru	Amerika	6.127	2020	6.163	2020	6.677	2021
111	Bosna-Hersek	Avrupa	6.032	2020	6.035	2020	6.648	2021
112	Türkiye	Avrasya	8.536	2020	8.538	2020	6.407	2021
113	Tuvalu	Okyanusya	4.143	2020	4.648	2020	6.004	2021
114	Kolombiya	Amerika	5.333	2020	5.333	2020	5.892	2021
115	Ekvador	Amerika	5.600	2020	5.600	2020	5.884	2021

116	Arnavutluk	Avrupa	5.215	2020	5.181	2020	5.837	2021
117	Jamaika	Amerika	4.665	2020	4.665	2020	5.422	2021
118	Azerbaycan	Asya	4.214	2020	4.202	2020	5.167	2021
119	Fiji	Okyanusya	4.882	2020	5.013	2020	5.127	2021
120	Paraguay	Amerika	4.950	2020	4.950	2020	5.028	2021
121	Tonga	Okyanusya	4.903	2019	4.646	2020	5.010	2021
122	Kosova	Avrupa	4.287	2020	4.368	2020	4.986	2021
123	Irak	Asya	4.158	2020	4.146	2020	4.893	2021
124	Gürcistan	Asya	4.279	2020	3.984	2020	4.808	2021
125	Moldova	Avrupa	4.551	2020	2.954	2020	4.792	2021
126	Namibya	Afrika	4.211	2020	4.215	2020	4.694	2021
127	Surinam	Amerika	6.491	2020	7.023	2020	4.620	2021
128	Ermenistan	Asya	4.268	2020	4.266	2020	4.595	2021
129	Guatemala	Amerika	4.603	2020	4.332	2020	4.542	2021
130	Belize	Amerika	4.436	2020	3.988	2020	4.458	2021
131	Ürdün	Asya	4.283	2020	4.283	2020	4.394	2021
132	Ukrayna	Avrupa	3.727	2020	3.557	2020	4.384	2021

133	Marshall Adaları	Okyanusya	4.073	2019	4.130	2020	4.338	2021
134	El Salvador	Amerika	3.799	2020	3.799	2020	4.244	2021
135	Endonezya	Asya	3.870	2020	3.870	2020	4.225	2021
136	Moğolistan	Asya	4.007	2020	4.007	2020	4.186	2021
137	Libya	Afrika	3.699	2020	4.243	2020	4.069	2021
138	Esvatini	Afrika	3.416	2020	3.306	2020	3.965	2021
139	Samoa	Okyanusya	4.068	2020	3.890	2020	3.906	2021
140	Mikronezya Federal Devletleri	Okyanusya	3.585	2019	3.500	2020	3.855	2021
141	Mısır	Afrika	3.548	2020	3.609	2020	3.852	2021
142	Vietnam	Asya	2.786	2020	2.786	2020	3.743	2021
143	Sri Lanka	Asya	3.682	2020	3.768	2020	3.666	2021
144	Cibuti	Afrika	3.426	2020	3.465	2020	3.646	2021
145	Cezayir	Afrika	3.310	2020	3.368	2020	3.638	2021
146	Tunus	Afrika	3.320	2020	3.318	2020	3.556	2021
147	Filipinler	Asya	3.299	2020	3.299	2020	3.492	2021
148	Fas	Afrika	3.009	2020	3.108	2020	3.471	2021

149	Yeşil Burun Adaları	Afrika	3.064	2020	3.064	2020	3.347	2021
150	Filistin	Asya	3.240	2020	3.050	2020	3.321	[n 2]2021
151	Bhutan	Asya	3.122	2020	3.218	2020	3.296	2021
152	Bolivya	Amerika	3.143	2020	3.133	2020	3.267	2021
153	Vanuatu	Okyanusya	2.783	2020	2.783	2020	3.235	2021
154	Papua Yeni Gine	Okyanusya	2.637	2020	2.640	2020	2.952	2021
155	Lübnan	Asya	4.650	2020	9.310	2020	2.785	2020
156	Kongo Cumhuriyeti	Afrika	1.973	2020	1.830	2020	2.656	2021
157	Laos	Asya	2.630	2020	2.623	2020	2.626	2021
158	Honduras	Amerika	2.406	2020	2.406	2020	2.602	2021
159	Fildişi Sahili	Afrika	2.326	2020	2.318	2020	2.489	2021
160	Gana	Afrika	2.329	2020	2.206	2020	2.413	2021
161	São Tomé ve Príncipe	Afrika	2.158	2020	2.174	2020	2.393	2021
162	Solomon Adaları	Okyanusya	2.258	2020	2.251	2020	2.357	2021
163	Nijerya	Afrika	2.097	2020	2.085	2020	2.273	2021

164	Angola	Afrika	1.896	2020	1.896	2020	2.201	2021
165	Kenya	Afrika	1.838	2020	1.879	2020	2.199	2021
166	Moritanya	Afrika	1.673	2020	1.702	2020	2.161	2021
167	Bangladeş	Asya	1.969	2020	2.001	2020	2.139	2021
168	Hindistan	Asya	1.901	2020	1.931	2020	2.116	2021
169	Nikaragua	Amerika	1.905	2020	1.905	2020	2.047	2021
170	Kiribati	Okyanusya	1.671	2020	1.515	2020	1.927	2021
171	Özbekistan	Asya	1.686	2020	1.724	2020	1.901	2021
172	Haiti	Amerika	1.177	2020	1.360	2020	1.692	2021
173	Zimbabve	Afrika	1.128	2020	1.466	2020	1.665	2021
174	Kamboçya	Asya	1.513	2020	1.513	2020	1.647	2021
175	Kamerun	Afrika	1.499	2020	1.502	2020	1.646	2021
176	Venezuela	Amerika	16.056	2014	3.740	2020	1.627	2021
177	Senegal	Afrika	1.488	2020	1.458	2020	1.603	2021
178	Benin	Afrika	1.291	2020	1.254	2020	1.447	2021
179	Komorlar	Afrika	1.403	2020	1.421	2020	1.390	2021
180	Doğu Timor	Asya	1.381	2020	1.443	2020	1.263	2021

181	Pakistan	Asya	1.194	2020	1.167	2020	1.255	2020
182	Myanmar	Asya	1.400	2020	1.292	2020	1.246	2021
183	Kırgızistan	Asya	1.174	2020	1.186	2020	1.225	2021
184	Lesotho	Afrika	861	2020	1.061	2020	1.188	2021
185	Nepal	Asya	1.155	2020	1.135	2020	1.173	2021
186	Gine	Afrika	1.194	2020	1.179	2020	1.168	2021
187	Tanzanya	Afrika	1.077	2020	1.115	[n 3]2020	1.159	2021
188	Zambiya	Afrika	1.051	2020	985	2020	1.115	2021
189	Zanzibar	Afrika	Yok		1.031	2020	Yok	
190	Uganda	Afrika	817	2020	846	2020	1.018	2021
191	Togo	Afrika	915	2020	863	2020	1.000	2021
192	Mali	Afrika	859	2020	856	2020	966	2021
193	Etiyopya	Afrika	936	2020	840	2020	940	2021
194	Burkina Faso	Afrika	831	2020	831	2020	926	2021
195	Suriye	Asya	2.033	2007	890	2020	2.807	2010
196	Gine-Bissau	Afrika	728	2020	668	2020	858	2021
197	Tacikistan	Asya	859	2020	838	2020	839	2021

198	Gambiya	Afrika	787	2020	757	2020	819	2021
199	Ruanda	Afrika	798	2020	798	2020	802	2021
200	Sudan	Afrika	596	2020	1.415	2020	789	2021
201	Çad	Afrika	615	2020	679	2020	730	2021
202	Liberya	Afrika	583	2020	491	2020	703	2021
203	Eritre	Afrika	643	2011	588	2020	626	2021
204	Nijer	Afrika	2.097	2020	568	2020	622	2021
205	Kuzey Kore	Asya	Yok		618	2020	Yok	
206	Kongo DC	Afrika	557	2020	506	2020	594	2021
207	Afganistan	Asya	509	2020	508	2020	592	2021
208	Yemen	Asya	824	2018	937	2020	585	2021
209	Malavi	Afrika	625	2020	615	2020	566	2021
210	Sierra Leone	Afrika	485	2020	475	2020	541	2021
211	Orta Afrika Cumhuriyeti	Afrika	477	2020	481	2020	526	2021
212	Madagaskar	Afrika	496	2020	470	2020	499	2021
213	Mozambik	Afrika	449	2020	449	2020	492	2021
214	Somali	Afrika	309	2020	118	2020	350	2021

215	Burundi	Afrika	274	2020	286	2020	261	2021
216	Güney Sudan	Afrika	1.120	2015	1.421	2020	230	2021

(Kaynakça: 1. Dünya Bankası - https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?most_recent_value_desc=true)

2. Birleşmiş Milletler - <https://web.archive.org/web/20190119120947/https://unstats.un.org/unsd/snaama/Basic>)

3. Uluslararası Para Fonu - <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/October/weo-report>)

Tablo 2, kişi başına düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) değerlerine göre ülkelerin ekonomik refah seviyelerini karşılaştırmaktadır. Veriler Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Para Fonu (IMF) gibi çeşitli kaynaklardan alınmıştır. Buna göre; Avrupa'da yer alan Lihtenştayn, Monako ve Lüksemburg kişi başına düşen GSYİH değerleri açısından ilk sıralarda yer almaktadır. 2020 yılında Lüksemburg, IMF verilerine göre kişi başına 131.302 \$ ile en yüksek değere sahiptir. Bermuda, Cayman Adaları ve San Marino gibi küçük ve nüfusu az olan ülkeler, kişi başına düşen GSYİH değerleri açısından üst sıralarda yer almaktadır. Bu ülkelerin ekonomik yapıları genellikle finans, turizm ve düşük nüfus yoğunluğu gibi faktörlerle açıklanabilir. İsviçre, Norveç, ABD, İrlanda ve Singapur gibi gelişmiş ülkeler, kişi başına düşen GSYİH değerlerinde yüksek sıralarda yer almaktadır. Bu ülkeler, güçlü ekonomileri, yüksek yaşam standartları ve gelişmiş altyapıları ile dikkat çekmektedir. İspanya, İtalya, Güney Kore ve Japonya gibi ülkeler, kişi başına düşen GSYİH değerleri açısından orta sıralarda yer almaktadır. Bu ülkeler, büyük ekonomilere sahip olmalarına rağmen, daha büyük nüfusları nedeniyle kişi başına düşen gelirden yüksek gelirli ülkelerin gerisinde kalmaktadır. Sahra Altı Afrika ve Güney Asya'da yer alan birçok ülke, kişi başına düşen GSYİH değerleri açısından en alt sıralarda yer almaktadır. Burundi, Güney Sudan ve Somali gibi ülkeler, kişi başına düşen GSYİH değerlerinde en düşük seviyelerde bulunmaktadır. Bu durum, bu ülkelerdeki yoksulluk, çatışma ve ekonomik kalkınma eksikliğini yansıtmaktadır. Küçük ve gelişmiş ülkeler genellikle yüksek kişi başına düşen GSYİH değerlerine sahipken, büyük nüfuslu ve gelişmekte olan ülkeler daha düşük değerlere sahiptir.

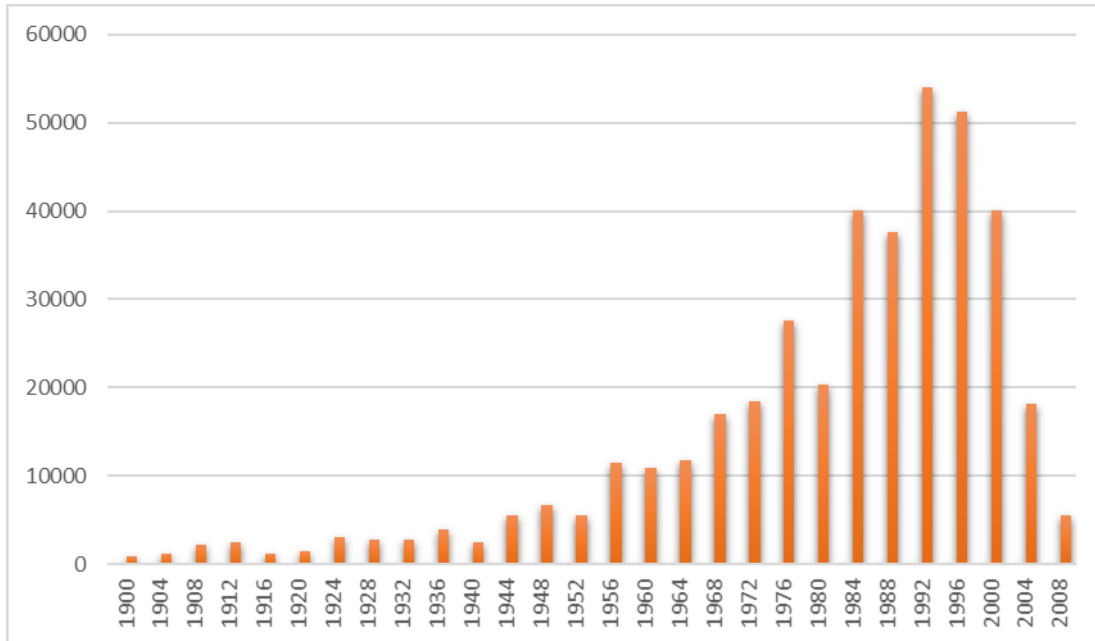
Lihtenştayn, Monako ve Lüksemburg gibi ülkeler, yüksek kişi başına düşen GSYİH değerleri ile öne çıkmaktadır. Bu durum, düşük nüfus ve yüksek ekonomik faaliyetlerin bir kombinasyonu ile açıklanabilir. ABD ve Norveç ise gelişmiş altyapıları, yüksek teknoloji kullanımı ve güçlü eğitim sistemleri ile bu ülkeler, kişi başına yüksek gelir seviyelerine ulaşmıştır.

Japonya ve Güney Kore, yüksek teknolojik gelişmişlikleri ve sanayileşmiş ekonomilerine rağmen, daha büyük nüfusları nedeniyle kişi başına düşen GSYİH değerlerinde orta sıralarda yer almaktadırlar. İtalya ve İspanya ise Avrupa'nın büyük ekonomileri arasında yer alan bu ülkeler, turizm ve hizmet sektörlerinde güçlüdür, ancak ekonomik krizler ve işsizlik oranları kişi başına düşen gelirden etkili olmuştur.

Afrika ve Güney Asya bölgelerindeki ülkeler, kişi başına düşen GSYİH değerlerinde en alt sıralarda yer almaktadır. Ekonomik kalkınma eksikliği, siyasi istikrarsızlık, yoksulluk ve düşük eğitim seviyeleri bu durumu açıklamaktadır.

Burundi, Güney Sudan ve Somali gibi ülkeler, kronik çatışmalar ve ekonomik altyapının eksikliği nedeniyle en düşük kişi başına düşen GSYİH değerlerine sahiptir.

Tablo 3. 2008 Öncesi Kurulan Düşünce Kuruluşu Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

(Kaynakça: McGann, 2009)

Yukarıdaki tabloda 2008 yılı öncesi yıllara göre dünya genelindeki düşünce kuruluşu verileri yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere düşünce kuruluşlarını dünya genelindeki sayısı 1990'lı yıllarda zirve yapmıştır. 2000'li yıllara kadar (1980'li yıllar hariç) sürekli bir şekilde artış göstermiştir. 2000'li yıllardan itibaren dünya genelindeki düşünce kuruluşu istatistiklerinde bir düşüş yaşanıldığı görülmektedir.

Tablo 4. 2008 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı
1	Amerika Birleşik Devletleri	1777
2	İngiltere	283
3	Almanya	186
4	Fransa	165
5	Arjantin	122
6	Hindistan	121
7	Rusya	107
8	Japonya	105
9	Kanada	94
10	İtalya	87
11	Güney Afrika	78
12	Çin	74
13	İsviçre	72
14	İsveç	68
15	Hollanda	55
16	Meksika	54
17	Romanya	53

18	İspanya	49
19	Belçika	49
20	İsrail	48
21	Ukrayna	45
22	Macaristan	40
23	Polonya	40
24	Brezilya	39
25	Nijerya	38
TOPLAM		3849

(Kaynakça: McGann, 2009)

Yukarıdaki tabloda 2008 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 3849 düşünce kuruluşu görülmektedir. En çok düşünce kuruluşu (1777) Amerika Birleşik Devletleri’nde yer almaktadır. Bunu sırasıyla; İngiltere (283), Almanya (186), Fransa (165), Arjantin (122), Hindistan (121), Rusya (107) ve Japonya (105) takip etmektedir. 2008 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında ise Nijerya (38) bulunmaktadır. Bunu sırasıyla; Brezilya (39), Polonya (40), Macaristan (40), Ukrayna (45), İsrail (48), Belçika (49) ve İspanya (49) takip etmektedir.

Tablo 5. 2009 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1815	2,14	-

2	Çin	428	486,30	↑
3	İngiltere	285	0,71	↓
4	Hindistan	261	115,70	↑
5	Almanya	190	2,15	↓
6	Fransa	168	1,82	↓
7	Arjantin	132	8,20	↓
8	Rusya	109	1,87	↓
9	Japonya	108	2,86	↓
10	Kanada	97	3,19	↓
11	İtalya	88	1,15	↓
12	Güney Afrika	84	7,69	↓
13	İsveç	74	8,82	↑
14	İsviçre	71	-1,39	↓
15	Hollanda	57	3,64	-
16	Meksika	55	1,85	-
17	Romanya	54	1,89	-
18	İsrail	52	8,33	↑
19	Tayvan	52	40,54	↑
20	Belçika	51	4,08	↓
21	Bolivya	51	41,67	↑
22	İspanya	50	2,04	↓
23	Brezilya	48	23,08	↑
24	Ukrayna	45	0	↓
25	Polonya	41	2,50	↓
TOPLAM		4466	16,03	↑

(Kaynakça: McGann, 2010)

Yukarıdaki tabloda 2009 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4466 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (3849) göre %16,03 artış göstererek toplamda 4466 olmuştur. 2009'da da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1777) göre %2,14 artış göstererek toplamda 1815 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (428),

İngiltere (285), Hindistan (261), Almanya (190), Fransa (168), Arjantin (132), Rusya (109) ve Japonya (108) takip etmektedir. 2009 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Polonya yer almaktadır. Polonya'daki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (40) göre %2,50 artarak 41 olmasına rağmen yine de son sırada yer almıştır. Bunu sırasıyla; Ukrayna (45), Brezilya (48), İspanya (50), Bolivya (51), Belçika (51), Tayvan (52) ve İsrail (52) takip etmektedir. 2009 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Çin (%486,30), Hindistan (%115,70), Bolivya (%41,67) ve Tayvan (%40,54) olmuştur. 2009 yılında düşünce kuruluşu sayısında bir önceki seneye (72) göre tek düşüş yaşayan ülke İsviçre (71) olmuştur.

Tablo 6. 2010 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1816	0,06	-
2	Çin	425	-0,70	-
3	Hindistan	292	11,88	↑
4	İngiltere	278	-2,46	↓
5	Almanya	191	0,53	-
6	Fransa	176	4,76	-
7	Arjantin	131	-0,76	-
8	Rusya	112	2,75	-
9	Japonya	103	-4,63	-
10	Kanada	97	0	-
11	İtalya	90	2,27	-
12	Güney Afrika	85	1,19	-
13	Brezilya	81	68,75	↑
14	İsviçre	66	-7,04	-
15	İsveç	65	-12,16	↓
16	Meksika	57	3,64	-
17	İspanya	55	10,00	↓
18	Romanya	54	0	↑
19	İsrail	54	3,85	↑

20	Kenya	53	26,19	↑
21	Hollanda	53	-7,02	↓
22	Tayvan	52	0	↓
23	Belçika	52	1,96	↓
24	Bolivya	51	0	↓
25	Ukrayna	47	4,44	↓
TOPLAM		4536	1,57	↑

(Kaynakça: McGann, 2011)

Yukarıdaki tabloda 2010 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4536 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (4466) göre %1,57 artış göstererek toplamda 4536 olmuştur. 2010'da da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1815) göre %0,06 artış göstererek toplamda 1816 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (425), Hindistan (292), İngiltere (278), Almanya (191), Fransa (176), Arjantin (131), Rusya (112) ve Japonya (103) takip etmektedir. 2010 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Ukrayna yer almaktadır. Ukrayna'daki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (45) göre %4,44 artarak 47 olmasına rağmen yine de son sırada yer almıştır. Bunu sırasıyla; Bolivya (51), Belçika (52), Tayvan (52), Hollanda (53), Kenya (53) ve İsrail (54) takip etmektedir. 2010 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Brezilya (%68,75), Kenya (%26,19) ve Hindistan (%11,88) olmuştur. 2010 yılında düşünce kuruluşu sayılarında düşüş oranı en yüksek olan ülkeler ise sırasıyla İsveç (-%12,16), İsviçre (-%7,04), Hollanda (-7,02) ve Japonya (-4,63) olmuştur.

Tablo 7. 2011 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1815	-0,06	-

2	Çin	425	0	-
3	Hindistan	292	0	-
4	İngiltere	286	2,88	-
5	Almanya	194	1,57	-
6	Fransa	176	0	-
7	Arjantin	137	4,58	-
8	Rusya	112	0	-
9	Japonya	103	0	-
10	Kanada	97	0	-
11	İtalya	90	0	-
12	Güney Afrika	85	0	-
13	Brezilya	82	1,23	-
14	İsviçre	66	0	-
15	İsveç	65	0	-
16	Meksika	60	5,26	-
17	Hollanda	57	7,55	↑
18	İspanya	55	0	-
19	Romanya	54	0	↓
20	İsrail	54	0	↓
21	Kenya	53	0	↑
22	Tayvan	52	0	-
23	Belçika	52	0	-
24	Bolivya	51	0	-
25	Ukrayna	47	0	-
TOPLAM		4560	0,53	↑

(Kaynakça: McGann, 2012)

Yukarıdaki tabloda 2011 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4536 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (4536) göre %0,53 artış göstererek toplamda 4560 olmuştur. 2011’de de düşüş göstermesine rağmen en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri’ndeki düşünce

kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1816) göre -%0,06 azalarak toplamda 1815 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (425), Hindistan (292), İngiltere (286), Almanya (194), Fransa (176), Arjantin (137), Rusya (112) ve Japonya (103) takip etmektedir. 2011 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında yine Ukrayna yer almaktadır. Ukrayna'daki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye aynı (47) kalarak son sırada yer almıştır. Bunu sırasıyla; Bolivya (51), Belçika (52), Tayvan (52), Kenya (53) ve İsrail (54) takip etmektedir. 2011 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Hollanda (%7,55), Meksika (%5,26) ve Arjantin (%4,58) olmuştur. 2011 yılında düşünce kuruluşu sayılarında düşüş oranı yaşayan tek ülke Amerika Birleşik Devletleri (-0,06) olmuştur.

Tablo 8. 2012 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1823	0,44	-
2	Çin	429	0,94	-
3	İngiltere	288	0,70	↑
4	Hindistan	269	-7,88	↓
5	Almanya	194	0	-
6	Fransa	177	0,57	-
7	Arjantin	137	0	-
8	Rusya	122	8,93	-
9	Japonya	108	4,85	-
10	İtalya	107	18,89	↑
11	Kanada	96	-1,03	↓
12	Güney Afrika	86	1,18	-
13	Brezilya	82	0	-
14	İsveç	77	18,46	↑
15	İsviçre	71	7,58	↓
16	Meksika	60	0	-
17	Hollanda	57	0	-
18	İspanya	55	0	-

19	Romanya	54	0	-
20	İsrail	54	0	-
21	Kenya	53	0	-
22	Belçika	53	1,92	↑
23	Tayvan	52	0	↓
24	Bolivya	51	0	-
25	Ukrayna	47	0	-
TOPLAM		4602	0,92	↑

(Kaynakça: McGann, 2013)

Yukarıdaki tabloda 2012 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4602 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (4560) göre %0,92 artış göstererek toplamda 4602 olmuştur. 2012’de de en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri’ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1815) göre %0,44 artarak toplamda 1823 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (429), İngiltere (288), Hindistan (269), Almanya (194), Fransa (177), Arjantin (137), Rusya (122) ve Japonya (108) takip etmektedir. 2012 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında yine Ukrayna yer almaktadır. Ukrayna’daki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye aynı (47) kalarak son sırada yer almıştır. Bunu sırasıyla; Bolivya (51), Tayvan (52), Belçika (53), Kenya (53) ve İsrail (54) takip etmektedir. 2012 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler İtalya (%18,89), İsveç (%18,46), Rusya (%8,93) ve İsviçre (%7,58) olmuştur. 2012 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülkeler; Hindistan (-%7,88) ve Kanada(-%1,03) olmuştur.

Tablo 9. 2013 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1828	0,27	-

2	Çin	426	-0,70	-
3	İngiltere	287	-0,35	-
4	Hindistan	268	-0,37	-
5	Almanya	194	0	-
6	Fransa	177	0	-
7	Arjantin	137	0	-
8	Rusya	122	0	-
9	Japonya	108	0	-
10	Kanada	96	0	↑
11	İtalya	89	20,22	↓
12	Güney Afrika	88	2,33	-
13	Brezilya	81	-1,22	-
14	İsveç	77	0	-
15	İsviçre	71	0	-
16	Meksika	60	0	-
17	Kenya	57	0	↑
18	Hollanda	55	0	↓
19	Mısır	55	61,76	↑
20	İsrail	55	1,85	-
21	İspanya	54	-1,82	↓
22	Romanya	52	-3,70	↓
23	Belçika	52	-1,89	↓
24	Tayvan	52	0	↓
25	Nijerya	51	10,87	↑
TOPLAM		4592	-0,22	↓

(Kaynakça: McGann, 2014)

Yukarıdaki tabloda 2013 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4592 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (4602) göre -%0,22 azalış göstererek 4592'ye gerilemiştir. 2013'de de en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki

seneye (1823) göre %0,27 artarak toplamda 1828 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (426), İngiltere (287), Hindistan (268), Almanya (194), Fransa (177), Arjantin (137), Rusya (122) ve Japonya (108) takip etmektedir. 2013 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Nijerya yer almaktadır. Nijerya'daki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye göre %10,87 (51) artış göstererek en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke arasına girmiştir. Nijerya ve Mısır'ın sıralamaya girmesiyle birlikte Ukrayna ve Bolivya liste dışında kalmıştır. Nijerya'yı ise sırasıyla; Tayvan (52), Belçika (52), Romanya (52) ve İspanya (54) takip etmektedir. 2013 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Mısır (%61,76), İtalya (%20,22), ve Nijerya (%10,87) olmuştur. 2013 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülkeler; Romanya (-%3,70) ve Belçika (-%1,89) olmuştur.

Tablo 10. 2014 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1830	0,11	-
2	Çin	429	0,70	-
3	İngiltere	287	0	-
4	Almanya	194	0	↑
5	Hindistan	192	-28,36	↓
6	Fransa	177	0	-
7	Arjantin	137	0	-
8	Rusya	122	0	-
9	Japonya	108	0	-
10	Kanada	99	3,13	-
11	İtalya	92	3,37	-
12	Güney Afrika	87	-1,14	-
13	Brezilya	82	1,23	-
14	İsveç	77	0	-
15	İsviçre	71	0	-
16	Meksika	60	0	-

17	Mısır	57	3,64	↑
18	Hollanda	57	3,64	-
19	İsrail	56	1,82	↑
20	İspanya	55	1,85	↑
21	Romanya	54	3,85	↑
22	Belçika	52	0	↑
23	Tayvan	52	0	↑
24	Bolivya	50	0	↑
25	Ukrayna	47	0	↑
TOPLAM		4524	-1,48	↓

(Kaynakça: McGann, 2015)

Yukarıdaki tabloda 2014 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4524 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (4592) göre -%1,48 azalış göstererek 4524'e gerilemiştir. 2014 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1828) göre %0,11 artarak toplamda 1830 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (429), İngiltere (287), Almanya (194), Hindistan (192), Fransa (177), Arjantin (137), Rusya (122) ve Japonya (108) takip etmektedir. 2014 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Ukrayna yer almaktadır. Nijerya ve Kenya'nın liste dışında kalmasıyla Bolivya (50) ve Ukrayna (47) yeniden sıralamaya girmiştir. Ukrayna'yı ise sırasıyla; Bolivya (50), Tayvan (52), Belçika (52), Romanya (54) ve İspanya (55) takip etmektedir. 2014 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Romanya (%3,85), Hollanda (%3,64), ve Mısır (%3,64) olmuştur. 2014 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülkeler; Hindistan (-%28,36) ve Güney Afrika (-%1,14) olmuştur.

Tablo 11. 2015 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1835	0,27	-
2	Çin	435	1,40	-
3	İngiltere	288	0,35	-
4	Hindistan	280	45,83	-
5	Almanya	195	0,52	-
6	Fransa	180	1,69	-
7	Arjantin	138	0,73	-
8	Rusya	122	0	-
9	Japonya	109	0,93	-
10	Kanada	99	0	-
11	İtalya	97	5,43	-
12	Brezilya	89	8,54	↑
13	Güney Afrika	86	-1,15	↓
14	İsveç	77	0	-
15	İsviçre	73	2,82	-
16	Avusturalya	63	117,24	↑
17	Meksika	61	1,67	↓
18	İran	59	73,53	↑
19	Bolivya	59	18,00	↑
20	İsrail	58	3,57	↓
21	Hollanda	58	1,75	↓
22	İspanya	55	0	↓
23	Romanya	54	0	↓
24	Kenya	53	130,43	↑
25	Belçika	53	1,92	↓
TOPLAM		4676	3,36	↑

(Kaynakça: McGann, 2016)

Yukarıdaki tabloda 2015 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4676 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce

kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (4524) göre %3,36 artış göstererek 4676 olmuştur. 2015 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1830) göre %0,27 artarak toplamda 1835 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (435), İngiltere (288), Hindistan (280), Almanya (195), Fransa (180), Arjantin (138), Rusya (122) ve Japonya (109) takip etmektedir. 2015 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Belçika (53) yer almaktadır. Belçika'yı ise sırasıyla; Kenya (53), Romanya (54), İspanya (55) Hollanda (58) ve İsrail (58) takip etmektedir. 2015 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Kenya (%130,43), Avusturalya (%117,24), ve İran (%73,53) olmuştur. Bu artış oranları sayesinde bu 3 ülkede sıralamaya girmiştir. 2015 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülke ise Güney Afrika (-%1,15) olmuştur.

Tablo 12. 2016 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1835	0	-
2	Çin	435	0	-
3	İngiltere	288	0	-
4	Hindistan	280	0	-
5	Almanya	195	0	-
6	Fransa	180	0	-
7	Arjantin	138	0	-
8	Rusya	122	0	-
9	Japonya	109	0	-
10	Kanada	99	0	-
11	İtalya	97	0	-
12	Brezilya	89	0	-
13	Güney Afrika	86	0	-
14	İsveç	77	0	-
15	İsviçre	73	0	-

16	Avusturalya	63	0	-
17	Meksika	61	0	-
18	İran	59	0	-
19	Bolivya	59	0	-
20	İsrail	58	0	-
21	Hollanda	58	0	-
22	İspanya	55	0	-
23	Romanya	54	0	-
24	Kenya	53	0	-
25	Belçika	53	0	-
TOPLAM		4676	0	-

(Kaynakça: McGann, 2017)

Yukarıdaki tabloda 2016 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 4676 düşünce kuruluşu görülmektedir. 2016 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri’ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye aynı kalarak bu sene de 1835 olmuştur. Sıralama değişmeyerek bir önceki sene gibi 2016 yılında da Amerika Birleşik Devletleri’ni sırasıyla; Çin (435), İngiltere (288), Hindistan (280), Almanya (195), Fransa (180), Arjantin (138), Rusya (122) ve Japonya (109) takip etmektedir. 2016 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında bir önceki sene gibi bu senede de Belçika (53) yer almaktadır. Belçika’yı ise bir önceki sene gibi bu senede sırasıyla; Kenya (53), Romanya (54), İspanya (55) Hollanda (58) ve İsrail (58) takip etmektedir.

Tablo 13. 2017 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1872	2,02	-
2	Çin	512	17,70	-
3	İngiltere	444	54,17	-

4	Hindistan	293	4,64	-
5	Almanya	225	15,38	-
6	Fransa	197	9,44	-
7	Arjantin	146	5,80	-
8	Japonya	116	6,42	↑
9	Rusya	103	-15,57	↓
10	İtalya	103	6,19	↑
11	Kanada	100	1,01	↓
12	Brezilya	93	4,49	-
13	Güney Afrika	92	6,98	-
14	İsveç	89	15,58	-
15	Hollanda	76	31,03	↑
16	İsviçre	76	4,11	↓
17	Meksika	74	21,31	-
18	Avusturya	68	70,00	↑
19	İsrail	67	15,52	↑
20	Bolivya	66	11,86	↓
21	İran	64	8,47	↓
22	İspanya	63	14,55	-
23	Şili	63	43,18	↑
24	Belçika	61	15,09	↑
25	Polonya	60	42,86	↑
TOPLAM		5123	9,56	↑

(Kaynakça: McGann, 2018)

Yukarıdaki tabloda 2017 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 5123 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (4676) göre %9,56 artış göstererek 5123 olmuştur. 2017 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1835) göre %2,02 artarak toplamda 1872 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (512), İngiltere (444), Hindistan (293), Almanya (225), Fransa (197), Arjantin (146), Japonya (116) ve Rusya

(103) takip etmektedir. 2017 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Polonya (60) yer almaktadır. Polonya'yı ise sırasıyla; Belçika (61), Şili (63), İspanya (63), İran (64) ve Bolivya (66) takip etmektedir. 2017 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Avusturya (%70,00), İngiltere (%54,17), Şili (%43,18) ve Polonya (%42,86) olmuştur. Bu yüksek artış oranları sayesinde Avusturya, Şili ve Polonya listeye giriş sağlamıştır. 2017 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülke ise Rusya (-%15,57) olmuştur.

Tablo 14. 2018 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1871	-0,05	-
2	Hindistan	509	73,72	↑
3	Çin	507	-0,98	↓
4	İngiltere	321	-27,70	↓
5	Arjantin	227	55,48	↑
6	Almanya	218	-3,11	↓
7	Rusya	215	108,74	↑
8	Fransa	203	3,05	↓
9	Japonya	128	10,34	↓
10	İtalya	114	10,68	-
11	Brezilya	103	10,75	↑
12	Kanada	100	0	↓
13	Güney Afrika	92	0	-
14	İsveç	90	1,12	-
15	Meksika	86	16,22	↑
16	Hollanda	83	9,21	↓
17	İsviçre	78	2,63	↓
18	Avusturya	74	8,82	-
19	Mısır	69	76,92	↑
20	İsrail	66	-1,49	↓

21	Bolivya	66	0	↓
22	İspanya	64	1,59	-
23	Şili	64	1,59	-
24	Kolombiya	64	16,36	↑
25	İran	64	0	↓
TOPLAM		5476	6,89	↑

(Kaynakça: McGann, 2019)

Yukarıdaki tabloda 2018 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 5476 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (5123) göre %6,89 artış göstererek 5476 olmuştur. 2018 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1872) göre -%0,05 azalış göstererek toplamda 1871 olmuştur. Bunu sırasıyla; Hindistan (509), Çin (507), İngiltere (321), Arjantin (227), Almanya (218), Rusya (215), Fransa (203), Japonya (128) ve İtalya (114) takip etmektedir. 2018 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında İran (64) yer almaktadır. İran'ı ise sırasıyla; Kolombiya (64), Şili (64), İspanya (64) ve Bolivya (66) takip etmektedir. 2018 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Rusya (%108,74), Mısır (%76,92), Hindistan (%73,72) ve Arjantin (%55,48) olmuştur. Bu yüksek artış oranları sayesinde Hindistan iki sıra birden yükselerek 2.'liğe, Arjantin iki sıra birden yükselerek 5.'liğe, Rusya iki sıra birden yükselerek 7.'liğe ve Mısır ise 19. sıradan listeye giriş sağlamıştır. 2018 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülkeler ise İngiltere (-%27,70), Almanya (-3,11) ve İsrail (-1,49) olmuştur.

Tablo 15. 2019 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	1871	0	-

2	Hindistan	509	0	-
3	Çin	507	0	-
4	İngiltere	321	0	-
5	Arjantin	227	0	-
6	Almanya	218	0	-
7	Rusya	215	0	-
8	Fransa	203	0	-
9	Japonya	128	0	-
10	İtalya	114	0	-
11	Brezilya	103	0	-
12	Kanada	100	0	-
13	Güney Afrika	92	0	-
14	İsveç	90	0	-
15	Meksika	86	0	-
16	Hollanda	73	0	-
17	İsviçre	78	0	-
18	Avusturya	74	0	-
19	İsrail	69	0	↑
20	Bolivya	66	0	↓
21	İspanya	64	0	↓
22	Şili	64	0	↓
23	Kolombiya	64	0	↓
24	İran	64	0	↓
25	Tayvan	61	0	↑
TOPLAM		5463	-0,24	

(Kaynakça: McGann, 2020)

Yukarıdaki tabloda 2019 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 5436 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (5476) göre -%0,24 azalma göstererek 5463 olmuştur. 2019 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki

seneye aynı kalarak bu sene de 1871 olmuştur. 2019 yılında da bir önceki sene gibi Amerika Birleşik Devletleri'ni sırasıyla; Hindistan (509), Çin (507), İngiltere (321), Arjantin (227), Almanya (218), Rusya (215), Fransa (203), Japonya (128) ve İtalya (114) takip etmektedir. 2019 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Tayvan (61) yer almaktadır. Tayvan'ı ise sırasıyla; İran (64), Kolombiya (64), Şili (64), İspanya (64) ve Bolivya (66) takip etmektedir.

Tablo 16. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve Verilerinin Dağılımı

Sıra	Ülke	Sayı	Yıllık Artış (%)	Sıralamadaki Değişim Yönü
1	Amerika Birleşik Devletleri	2203	17,74	-
2	Çin	1413	178,70	↑
3	Hindistan	612	20,24	↓
4	İngiltere	515	60,44	↑
5	Güney Kore	412	586,67	↑
6	Fransa	275	35,47	↑
7	Almanya	266	22,02	↓
8	Arjantin	262	15,42	↓
9	Brezilya	190	84,47	↑
10	Vietnam	180	1536,36	↑
11	İtalya	153	34,21	↓
12	Rusya	143	-33,49	↓
13	Japonya	137	7,03	↓
14	Meksika	109	26,74	↑
15	Güney Afrika	102	10,87	↓
16	İsveç	101	12,22	↓
17	İspanya	95	43,94	↑
18	İsviçre	93	19,23	↓
19	Ukrayna	90	130,77	↑
20	Kolombiya	90	40,63	↑
21	İran	87	35,94	↑
22	Avusturya	86	16,22	↓

23	Belçika	85	41,67	↑
24	Hollanda	85	16,44	↓
25	Kanada	85	-15,00	↓
TOPLAM		7869	44,04	↑

(Kaynakça: McGann, 2021)

Yukarıdaki tabloda 2020 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede toplam 7869 düşünce kuruluşu görülmektedir. Dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkede faaliyet gösteren düşünce kuruluşunun toplam sayısı bir önceki seneye (5463) göre %44,04 artış göstererek 7869 olmuştur. 2020 yılında da en çok düşünce kuruluşunun yer aldığı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki düşünce kuruluşu sayısı bir önceki seneye (1871) göre %17,74 artış göstererek toplamda 2203 olmuştur. Bunu sırasıyla; Çin (1413), Hindistan (612), İngiltere (515), Güney Kore (412), Fransa (275), Almanya (266), Arjantin (262), Brezilya (190) ve Vietnam (180) takip etmektedir. 2020 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülke ve verilerinin dağılımını incelediğimizde listenin en alt sırasında Kanada (85) yer almaktadır. Kanada'yı ise sırasıyla; Hollanda (85), Belçika (85), Avusturya (86) ve İran (87) takip etmektedir. 2020 yılında düşünce kuruluşu sayılarında en fazla artış oranı olan ülkeler Vietnam (%1536,36), Güney Kore (%586,67), Çin (%178,70) ve Ukrayna (%130,7) olmuştur. Bu yüksek artış oranları sayesinde Çin bir sıra yükselerek 2.'liğe, Güney Kore 5. sıradan listeye, Vietnam 10. sıradan listeye ve Ukrayna ise 19. sıradan listeye giriş sağlamıştır. 2020 yılında en fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ilk 25 ülke içerisinde düşüş oranı en yüksek olan ülkeler ise Rusya (-%33,49) ve Kanada (-%15,00) olmuştur.

Tablo 17. Türkiye'deki Düşünce Kuruluşu Sayısının Yıllara Göre Artış Oranı ve Dağılımı

Yıl	Sayı	Değişim Yönü	Yıllık Artış Oranı (%)
2008	21	-	-
2009	21	-	0
2010	27	↑	22,22

2011	27	-	0
2012	27	-	0
2013	29	↑	7,41
2014	31	↑	6,90
2015	32	↑	3,23
2016	32	-	0
2017	32	-	0
2018	48	↑	50,00
2019	48	-	0
2020	53	↑	10,42

Yukarıdaki tabloda 2008 ile 2020 yılında Türkiye’de bulunan düşünce kuruluşu sayılarının ve bunla ilgili verilerin dağılımı yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere Türkiye’deki en çok düşünce kuruluşu sayısına 2020 yılında sahip olunmuştur. 2008 yılından 2020 yılına kadar Türkiye’deki düşünce kuruluşu sayısında sürekli bir artış yaşandığı görülmektedir. Türkiye’de, 2008 yılından 2014 yılına kadar olan süreçte 20’li sayılarda düşünce kuruluşu yer almaktadır. 2014 yılı itibariyle 31 düşünce kuruluşu Türkiye’de faaliyet göstermeye başlamıştır. 2014 yılından 2017 yılına kadar düşünce kuruluşu sayısında çok bir artış gözlenmemiştir. 2014 yılında 31 olan düşünce kuruluşu sayısı 2017 yılına gelindiğinde de çok değişmeyerek 32 düşünce kuruluşu olduğu gözlenmiştir. 2017 yılından 2018 yılının sonuna kadar ise Türkiye’deki düşünce kuruluşu sayısındaki en büyük artış gözlemlenmiştir. 2017 yılında 32 olan düşünce kuruluşu sayısı %50’lik artışla 2018 yılında 48 olmuştur. 2019 yılında herhangi bir artış ya da azalış olmamıştır. 2020 yılında ise artış devam etmeye yeniden başlamıştır. 2019 yılı itibariyle 48 olan düşünce kuruluşu sayısı yüzde 10,42’lik artışla 53’e yükselmiştir. Tablodan da görüleceği üzere Türkiye’deki düşünce kuruluşu sayılarında sürekli olarak artış olduğu görülmektedir.

Tablo 18. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip Ülkeler ile Türkiye Verilerinin Yıllara Göre Dağılımı ve Yıllık Artış Oranı Ortalamaları

Ülke Adı	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Yıllık Artış Ortalaması (%)
Amerika Birleşik Devletleri	1777	1815	1816	1815	1823	1828	1830	1835	1835	1872	1871	1871	2203	1,81
Çin	74	428	425	425	429	426	429	435	435	512	507	507	1413	27,86
Hindistan	121	261	292	292	269	268	192	280	280	293	509	509	612	14,46
İngiltere	283	285	278	286	288	287	287	288	288	444	321	321	515	5,12
Güney Kore	29	35	35	35	35	35	35	35	35	53	60	60	412	24,75
Fransa	165	168	176	176	177	177	177	180	180	197	203	203	275	4,35
Almanya	186	190	191	194	194	194	194	195	195	225	218	218	266	3,03
Arjantin	122	132	131	137	137	137	137	138	138	146	227	227	262	6,58
Brezilya	39	48	81	82	82	81	82	89	89	93	128	103	190	14,11
Vietnam	9	9	9	9	9	10	10	10	10	10	11	11	180	28,36
İtalya	87	88	90	90	107	89	92	97	97	103	114	114	153	4,82
Rusya	107	109	112	112	122	122	122	122	122	103	215	215	143	2,45
Japonya	105	108	103	103	108	108	108	109	109	116	128	128	137	2,24
Meksika	54	55	57	60	60	60	60	61	61	74	86	86	109	6,03
Güney Afrika	78	84	85	85	86	88	87	86	86	92	92	92	102	2,26

İsveç	68	74	65	65	77	77	77	77	77	89	90	90	101	3,35
İspanya	49	50	55	55	55	54	55	55	55	63	66	66	95	5,67
İsviçre	72	71	66	66	71	71	71	73	73	76	78	78	93	2,16
Ukrayna	45	45	47	47	47	47	47	47	47	39	39	39	90	5,95
Kolombiya	24	40	40	40	40	40	40	40	40	55	64	64	90	11,64
İran	12	24	32	32	33	34	34	59	59	64	64	64	87	17,95
Avusturya	36	35	41	40	40	40	40	40	40	68	74	74	86	7,53
Belçika	49	51	52	52	53	52	52	53	53	61	60	60	85	4,70
Hollanda	55	57	57	57	57	55	57	58	58	76	83	73	85	3,69
Kanada	94	97	97	97	96	96	99	99	99	100	100	100	85	-0,84
Türkiye	21	21	27	27	27	29	31	32	32	46	48	48	53	8,02

Yukarıdaki tabloda 2020 yılları göz önünde bulundurulduğunda dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ülkeler ile Türkiye verilerinin 2008-2020 yıllarına göre dağılımları ve yıllık artış oranlarının ortalamaları yer almaktadır. Tablodan da görüleceği üzere 2008-2020 yılları arasında her yıl en çok düşünce kuruluşu Amerika Birleşik Devletleri'nde yer almaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'nin yıllık ortalama artış oranının ortalaması %1,81 olmuştur. 2008-2020 yılları arasında düşünce kuruluşlarının yıllık ortalama artış oranlarının ortalaması en fazla olan ülkeler Vietnam (%28,36), Çin (%27,86), Güney Kore (%24,75), İran (%17,95), Hindistan (%14,46) ve Brezilya (%14,11) olmuştur. 2008-2020 yılları arasında düşünce kuruluşlarının yıllık ortalama artış oranlarının ortalaması en düşük olan ülkeler ise Kanada (-%0,84), Amerika Birleşik Devletleri (%1,81), Japonya (%2,24) ve İsviçre (%2,16) olmuştur. Türkiye'nin 2008-2020 yıllarını göz önünde bulundurduğumuzda yıllık artış oranının ortalaması %8,02 olmuştur.

Tablo 19. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülkeni Kişi Başına Düşen Düşünce Kuruluşu Verilerine Göre Dağılımı

S	Ülke	Düşünce Kuruluşu Sayısı	Nüfus	Kişi Başına Düşen Düşünce Kuruluşu Sayısı
1	Amerika Birleşik Devletleri	2203	336.080.688	152.556
2	Çin	1413	1.409.670.000	997.643
3	Hindistan	612	1.412.604.531	2.308.177
4	İngiltere	515	67.026.292	130.148
5	Güney Kore	412	51.439.038	124.852
6	Fransa	275	68.226.000	248.095
7	Almanya	266	84.607.016	318.071
8	Arjantin	262	46.044.703	175.743
9	Brezilya	190	203.062.512	1.068.750
10	Vietnam	180	100.000.000	555.556
11	İtalya	153	58.919.345	385.094
12	Rusya	143	146.424.729	1.023.949
13	Japonya	137	124.500.000	908.759
14	Meksika	109	129.406.736	1.187.218
15	Güney Afrika	102	60.604.992	594.167
16	İsveç	101	10.545.310	104.409
17	İspanya	95	48.345.223	508.897
18	İsviçre	93	8.865.270	95.325
19	Ukrayna	90	41.130.432	457.005
20	Kolombiya	90	52.215.503	580.172
21	İran	87	85.231.028	979.667
22	Avusturya	86	9.159.993	106.512
23	Belçika	85	11.808.859	138.928

24	Hollanda	85	17.947.684	211.149
25	Kanada	85	40.027.242	470.909

(Ülke nüfusu verileri, ülkelerin resmi websitelerinden ulusal nüfus sayacı/resmi nüfus sayımı verilerine göre alınmıştır.)

Tablo 19, 2020 yılı itibarıyla dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkenin kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısına göre dağılımını göstermektedir. Kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısı, bir ülkenin entelektüel ve araştırma kapasitesini değerlendirmenin önemli bir göstergesidir. Bu bağlamda, ülkelerin düşünce kuruluşu yoğunluğu ve nüfus büyüklükleri arasında dikkate değer farklılıklar gözlemlenmektedir.

Hindistan (2.308.177), Meksika (1.187.218), Brezilya (1.068.750) ve Çin (997.643) en düşük kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısına sahip ülkelerdir. Çin ve Hindistan, büyük nüfusları nedeniyle kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısında oldukça düşük değerlere sahiptirler. Bu ülkelerde, büyük nüfuslarına rağmen düşünce kuruluşlarının sayısı görece azdır. Brezilya ve Meksika da benzer şekilde düşük yoğunluğa sahiptir, bu da bu ülkelerdeki araştırma altyapısının daha fazla gelişmesi gerektiğini göstermektedir.

İsviçre (95.325), İsveç (104.409), Güney Kore (124.852), İngiltere (130.148) ve Amerika Birleşik Devletleri (152.556) en yüksek kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısına sahip ülkelerdir. İsviçre, İsveç, Güney Kore, İngiltere ve ABD kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısında yüksek değerlere sahiptirler. Özellikle İsviçre ve İsveç, küçük nüfuslarına rağmen yüksek düşünce kuruluşu yoğunluğu ile dikkat çekmektedir. Bu durum, bu ülkelerdeki entelektüel ve araştırma faaliyetlerinin yoğunluğunu ve önemini göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri de bu kategoride yer almakta olup, düşünce kuruluşu sayısı açısından dünya lideri olmasının yanı sıra, nüfusuna oranla da yüksek bir yoğunluğa sahiptir.

Fransa (248.095), Almanya (318.071), Arjantin (175.743), Kanada (470.909) ve Rusya (1.023.949) dikkat çeken diğer ülkelerdendir. Fransa ve Almanya, Avrupa'nın büyük ekonomilerinden olup, kişi başına düşen düşünce kuruluşu sayısında orta sıralarda yer almaktadır. Bu ülkeler, güçlü entelektüel ve araştırma altyapısına sahip olmalarına rağmen, nüfusları göz önüne alındığında daha fazla düşünce kuruluşuna ihtiyaç duyabilirler. Arjantin ve Kanada, Latin Amerika ve Kuzey Amerika'nın dikkat çeken ülkelerindendir. Rusya ise büyük nüfusuna rağmen daha düşük yoğunluğa sahiptir.

Tablo 20. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve IMF'nin GSYİH Verilerine Göre Dağılımı

Sıra	Ülke	Düşünce Kuruluşu Sayısı	GSYİH Miktarı (milyon \$)
1	Amerika Birleşik Devletleri	2203	25.350.250
2	Çin	1413	19.910.775
3	Hindistan	612	2.592.583
4	İngiltere	515	3.388.296
5	Güney Kore	412	1.806.786
6	Fransa	275	2.941.451
7	Almanya	266	4.260.553
8	Arjantin	262	455.172
9	Brezilya	190	1.834.768
10	Vietnam	180	368.002
11	İtalya	153	2.060.222
12	Rusya	143	1.830.078
13	Japonya	137	4.910.580
14	Meksika	109	1.230.518
15	Güney Afrika	102	435.145

16	İsveç	101	622.365
17	İspanya	95	1.247.464
18	İsviçre	93	810.830
19	Ukrayna	90	181.038
20	Kolombiya	90	300.791
21	İran	87	367.968
22	Avusturya	86	481.209
23	Belçika	85	581.848
24	Hollanda	85	1.080.880
25	Kanada	85	2.220.264

Tablo 19, 2020 yılına ait dünyadaki en fazla düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkeyi ve bu ülkelerin IMF'nin GSYİH (Gayri Safi Yurtiçi Hasıla) verilerine göre dağılımını göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), En fazla düşünce kuruluşuna sahip ülke, 2203 adet düşünce kuruluşu bulunmaktadır. En yüksek GSYİH'ye sahip ülke olup, 25.350.250 milyon \$ GSYİH'ye sahiptir. Çin, ikinci sırada yer almakta ve 1413 düşünce kuruluşuna sahiptir. GSYİH değeri 19.910.775 milyon \$ ile ikinci sıradadır. Hindistan, 612 düşünce kuruluşuyla üçüncü sırada yer almaktadır. GSYİH değeri 2.592.583 milyon \$ olarak belirtilmiştir. İngiltere, 515 düşünce kuruluşuyla dördüncü sıradadır. GSYİH değeri 3.388.296 milyon \$ olarak kaydedilmiştir. Güney Kore, 412 düşünce kuruluşuyla beşinci sırada yer almaktadır. GSYİH değeri 1.806.786 milyon \$'dır. Fransa, 275 düşünce kuruluşuyla altıncı sıradadır. GSYİH değeri 2.941.451 milyon \$'dır. Almanya, 266 düşünce kuruluşuna sahip olup yedinci sıradadır. GSYİH değeri 4.260.553 milyon \$'dır. Arjantin, 262 düşünce kuruluşuyla sekizinci sıradadır. GSYİH değeri 455.172 milyon \$'dır. Brezilya, 190 düşünce kuruluşuyla dokuzuncu sırada yer almaktadır.

GSYİH değeri 1.834.768 milyon \$'dır. Vietnam, 180 düşünce kuruluşuyla onuncu sıradadır. GSYİH değeri 368.002 milyon \$'dır.

En fazla düşünce kuruluşuna sahip olan ülkeler genellikle yüksek GSYİH'ye sahip ülkelerdir. Özellikle ABD ve Çin gibi ülkeler, hem düşünce kuruluşu sayısında hem de ekonomik büyüklükte başı çekmektedir. Hindistan, Brezilya ve Vietnam gibi gelişmekte olan ülkeler de dikkat çekici sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu durum, bu ülkelerin fikir üretiminde ve politikaya katkıda bulunmada aktif rol aldığını göstermektedir. Almanya, Japonya ve İngiltere gibi ülkeler, hem ekonomik olarak güçlü hem de düşünce kuruluşları bakımından zengin ülkeler arasında yer almaktadır. Bu, bu ülkelerin entelektüel kapasiteye ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine yatırım yaptıklarını göstermektedir. Tablo, düşünce kuruluşlarının sadece ekonomik güçle değil, aynı zamanda kültürel ve akademik altyapıyla da ilişkili olduğunu göstermektedir. İsveç ve İsviçre gibi daha küçük ekonomilere sahip ülkeler de önemli sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir.

Tablo 21. 2020 Yılında Dünyadaki En Çok Düşünce Kuruluşuna Sahip İlk 25 Ülke ve IMF'nin Kişiyeye Düşen GSYİH Verilerine Göre Dağılımı

Sıra	Ülke	Düşünce Kuruluşu Sayısı	Kişiyeye Düşen GSYİH Miktarı (\$)	Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi
1	Amerika Birleşik Devletleri	2203	69.375	Yüksek Gelirli Ekonomiler
2	Çin	1413	11.891	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
3	Hindistan	612	2.116	Alt-Orta Gelirli Ekonomiler
4	İngiltere	515	46.200	Yüksek Gelirli Ekonomiler
5	Güney Kore	412	35.196	Yüksek Gelirli Ekonomiler

6	Fransa	275	45.028	Yüksek Gelirli Ekonomiler
7	Almanya	266	50.788	Yüksek Gelirli Ekonomiler
8	Arjantin	262	9.929	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
9	Brezilya	190	7.741	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
10	Vietnam	180	3.743	Alt-Orta Gelirli Ekonomiler
11	İtalya	153	35.585	Yüksek Gelirli Ekonomiler
12	Rusya	143	11.273	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
13	Japonya	137	40.704	Yüksek Gelirli Ekonomiler
14	Meksika	109	9.967	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
15	Güney Afrika	102	6.861	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
16	İsveç	101	58.639	Yüksek Gelirli Ekonomiler
17	İspanya	95	30.537	Yüksek Gelirli Ekonomiler
18	İsviçre	93	93.515	Yüksek Gelirli Ekonomiler

19	Ukrayna	90	4.384	Alt-Orta Gelirli Ekonomiler
20	Kolombiya	90	5.892	Üst-Orta Gelirli Ekonomiler
21	İran	87	12.725	Yüksek Gelirli Ekonomiler
22	Avusturya	86	53.793	Yüksek Gelirli Ekonomiler
23	Belçika	85	50.413	Yüksek Gelirli Ekonomiler
24	Hollanda	85	57.715	Yüksek Gelirli Ekonomiler
25	Kanada	85	52.791	Yüksek Gelirli Ekonomiler

Tablo 20, 2020 yılında dünyadaki en çok düşünce kuruluşuna sahip ilk 25 ülkeyi ve bu ülkelerin IMF'nin kişi başına düşen GSYİH verilerine göre dağılımını göstermektedir. Ayrıca ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri de belirtilmiştir. Ekonomik açıdan yüksek gelirli ülkeler genellikle daha fazla sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri (2203 düşünce kuruluşu) ve İngiltere (515 düşünce kuruluşu) bu grupta öne çıkmaktadır. Ekonomik açıdan düşük ve alt-orta gelire sahip ülkelerdeki düşünce kuruluşu sayısı genellikle daha düşüktür. Örneğin, Hindistan (612 düşünce kuruluşu) ve Brezilya (190 düşünce kuruluşu). Kişi başı GSYİH yüksek olan ülkeler, genellikle daha fazla düşünce kuruluşuna ev sahipliği yapmaktadır. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nin kişi başı GSYİH'sı 69,375 \$ ve düşünce kuruluşu sayısı 2203'tür. Bununla birlikte, bazı istisnalar da bulunmaktadır. Örneğin, Çin kişi başı GSYİH'sı 11,891 \$ olmasına rağmen 1413 düşünce kuruluşuna sahiptir. Üst-orta ve alt-orta gelirli ekonomiye sahip ülkeler arasında, Hindistan (612 düşünce kuruluşu) ve Çin (1413 düşünce kuruluşu) dikkat çekmektedir. Bu ülkeler, yüksek gelirli ekonomiye sahip ülkelere göre daha düşük kişi başı GSYİH değerlerine sahiptir, ancak düşünce kuruluşu sayıları yüksektir. Alt-orta gelire sahip ülkeler arasında Vietnam (180 düşünce kuruluşu) ve Ukrayna (90 düşünce kuruluşu) yer almaktadır. Bu ülkeler düşük kişi başı GSYİH değerlerine sahiptir.

Avrupa’da bulunan ekonomik açıdan gelişmiş ülkeler arasında, Almanya (266 düşünce kuruluşu) ve Fransa (275 düşünce kuruluşu) öne çıkmaktadır. Bu ülkelerin kişi başı GSYİH değerleri de yüksektir. İsviçre, kişi başı GSYİH bakımından (93,515 \$) en yüksek değere sahip ülkelerden biridir ve 93 düşünce kuruluşuna sahiptir.

Orta ve Güney Amerika Bölgelerinde yer alan Arjantin (262 düşünce kuruluşu) ve Brezilya (190 düşünce kuruluşu) gibi ülkeler, üst-orta gelirli ekonomiye sahip ülkeler kategorisinde yer almaktadır ve kişi başı GSYİH değerleri göreceli olarak düşüktür.

Bu bulgular, düşünce kuruluşu sayısının genel olarak ülkenin ekonomik gelişmişliği ve kişi başı GSYİH değeri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Yüksek gelirli ekonomiye sahip ülkeler (15) daha fazla düşünce kuruluşuna sahip olma eğilimindedir, ancak bazı üst-orta gelirli ekonomiye sahip ülkeler (7) ve alt-orta gelirli ekonomiye sahip ülkeler (3) de yüksek sayıda düşünce kuruluşuna ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum, düşünce kuruluşlarının yalnızca ekonomik gelişmişlik değil, aynı zamanda ülkelerin entelektüel ve akademik ortamlarının da bir göstergesi olduğunu düşündürmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Düşünce kuruluşları, çağdaş ülkeler için en önemli aktörlerin başında gelmektedir. Think tank diye de bilinen düşünce kuruluşları, ülkelerin ve toplumların, veriye ve bilgiye dayalı hareket etmelerini sağlar (Nakamura, 2002). Düşünce kuruluşları bulunduğu ülkelerde çoğulculuk ve şeffaflık adına büyük rol üstlenirler. Bazı kaynaklarda yumuşak güç (soft power) yani devletin ve toplumun yumuşak gücü olarak da nitelendirilmektedir (Öztürk ve Çevikalp, 2008). Sosyal, ekonomik, kültürel vb. alanlarda ülkenin ve toplumun gücünü yansıtarak hedef kitleyi etkileme yönünden dolayı bazı kaynaklar backdoor diplomasisi yani arka kapı diplomasisi olarak da yer vermektedir (Laçiner, 2009).

Ülkemizin, düşünce kuruluşları ile tanışması dünyadaki tarihine baktığımızda epeyce bir geç olduğunu söylemek mümkün olabilir (Kanbolat, 2009). Dünyanın gelişmiş ülkeleri düşünce kuruluşlarıyla 19. yüzyılın ortalarında tanışmıştır. Ülkemiz ise düşünce kuruluşlarıyla 20. Yüzyılın ikinci yarısında tanışmıştır. Sadece bu durum bile Türkiye'nin gelişmiş ülkelere ve toplumlardan neden geride kaldığını gözler önüne sermek için yeterli bir tespittir. Bilgi, fikir ve politika üreten düşünce kuruluşları ülkelere boyut atlabilecek etkiler oluşturabilmektedir (McGann, 2020).

Türkiye'deki düşünce kuruluşu sayısı, dünyadaki diğer ülkelerle kıyaslandığında istatistiksel olarak ne kadar gerilerde olduğu rahatlıkla görülebilmektedir. Örneğin son raporlara göre 2020 itibarıyla; Amerika'da 2203, Çin'de 1413, Hindistan'da 612, İngiltere'de 515, Almanya'da 266, Rusya'da 143, Japonya'da 137, Güney Afrika'da 102, İran'da 87, Ukrayna'da 90, Polonya'da 72, İsrail'de 78, Romanya'da 58, Yunanistan'da 57, Bolivya'da 82, Kolombiya'da 90, Peru'da 55, Mısır'da 47, Irak'ta 35 düşünce kuruluşu olduğu görülmektedir. Türkiye'de ise 53 düşünce kuruluşu olduğu belirtilmektedir. Bu verilerden hareketle gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşu sayılarının az gelişmiş ülkelere göre ne kadar fazla olduğu rahatlıkla görülmektedir. Türkiye'deki düşünce kuruluşu sayısı, Türkiye'den daha az gelişmiş görünümünde olan ülkelerdeki düşünce kuruluşu sayılarından dahi daha düşük seviyededir. Türkiye'deki düşünce kuruluşu sayısı göz önünde bulundurulduğunda ve gelişmiş ülkelerdeki gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşu sayıları ile kıyaslandığında ise durumun vahameti artmaktadır. Böylesi bir sayısal üstünlüğün yanı sıra gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının bütçeleri, çalışan profilleri, yayınları ve etkinlik dereceleri bakımından da oldukça öndedirler (Karabulut, 2019).

Düşünce kuruluşları, gelişmiş ülkelerde sistemin entegre parçalarından biridir ve ülke politikalarının oluşturulduğu önemli platformlar olarak görülür. Bu kuruluşlar, karar alıcılar için adeta bir restoran ve mutfak işlevi görür. Özellikle Amerika'da düşünce kuruluşları, kamu,

medya, üniversite, özel sektör ve siyaset arasında güçlü bir iletişim ve entegrasyon ağına sahiptir. Türkiye’de ise düşünce kuruluşları karar alıcılara yakın olmasına rağmen, sistemin içine tam anlamıyla dahil edilememiştir. Kamu, özel sektör ve siyasetle olan ilişkileri oldukça sınırlıdır. Medya ve akademik dünya ile kısmen bir geçişkenlik söz konusu olsa da bu yeterli düzeyde değildir (Bulut ve Güngör, 2008).

Türkiye’deki düşünce kuruluşları, ulusal ve uluslararası panel, seminer, konferans ve sempozyum gibi bilimsel etkinlikler düzenleyerek, basılı ve dijital yayınlar aracılığıyla kamuoyunu ve siyasi aktörleri bilgilendirirler. Ürettikleri fikir ve bilgileri hakemli dergilerde yayınlayarak geniş kitlelere ulaştırmakta ve bilimsel verilerin yer aldığı arşivler oluşturmaktadırlar. Ayrıca, staj programları sayesinde alanında uzmanlaşmış kişiler yetiştirirler ve bilginin ulusal yollardan üretilmesini sağlarlar. Ancak, bu etkinliklerin ulusal ve uluslararası alandaki etkisi tartışmalıdır. Türkiye’deki düşünce kuruluşlarının uluslararası arenada ses getiren çalışmaları oldukça azdır ve yurt içindeki karar alma süreçlerinde de etkili oldukları söylenemez. İlerleyen dönemlerde Türkiye’deki düşünce kuruluşlarının etkinliklerinin artması beklenmektedir. Bunun gerçekleşmesi, ülkede düşünce kuruluşlarına yönelik algının değişmesine bağlıdır.

Örneğin, Kuzey Irak Kürt Yönetimi’nin ABD’deki düşünce kuruluşlarına yaklaşık 300 milyon dolar ödeyerek danışmanlık hizmeti alması, Türkiye’nin bu alandaki eksikliğini daha belirgin hale getirmektedir. Türkiye’de hükümetler, düşünce kuruluşlarından faydalanmak veya onları desteklemek için böyle bir bütçe ayırmamıştır. Sadece Ermeni lobisi ile mücadele amacıyla ABD’deki bazı önde gelen düşünce kuruluşlarıyla iş birliği yapılmıştır. Ancak, bu iş birlikleri kapsamında yapılan harcama ve giderlerin Türkiye’deki düşünce kuruluşlarının geliştirilmesine yönelik kullanılması daha rasyonel olacaktır (Cengiz, 2009).

21. yüzyıl itibariyle dünyadaki çoğu ülkede düşünce kuruluşlarının sayıları arttığı görülmektedir. Hatta ve hatta bazı istisnaları saymazsak neredeyse dünya ülkelerinin tamamında düşünce kuruluşlarının sayılarının arttığını söylemek mümkündür. Düşünce kuruluşlarındaki bu artışı istatistiksel olarak izlemek mümkün olmakla birlikte etkililiğini ve ülkelerin yönetimi ve yönetim süreçlerindeki rollerini incelemeye yönelik literatürde çok sınırlı kaynak olduğu tespit edilmiştir. Düşünce kuruluşu sayısı ile ülkelerin ulusal ya da uluslararası etkililiği arasındaki ilişkinin araştırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşu sayıları göz önünde bulundurulduğunda düşünce kuruluşu sayısı ile gelişmişlik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olabileceği düşünülmektedir.

Çünkü gelişmiş ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısının diğer az gelişmiş ülkelere nazaran daha yüksek olduğu artış oranının da devam ettiğini söylemek mümkündür.

Türkiye özelinde bakıldığında düşünce kuruluşlarının sayısı, 2008'den günümüze %152,38 artışla 21 olan düşünce kuruluşu sayısı 53 olmuştur. 2008'den 2020'ye yüzdesel olarak iyi bir artış oranı görünse de bu yüzdesel değerin yıllık ortalaması %8,02'lik artış şeklindedir. Düşünce kuruluşu sayımız ve artış oranımız diğer ülkelerle karşılaştırılınca, bu açıdan ne kadar geri kaldığımız rahatlıkla gözlemlenmektedir.

Araştırma düşünce kuruluşlarının sayısının ülkenin ekonomik durumu ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Bununla birlikte, bu ilişki her zaman doğrudan bir korelasyon göstermemekte ve bazı ülkeler istisnai durumlar sergilemektedir. Örneğin, Çin ve Hindistan gibi üst-orta ve alt-orta gelire sahip olan ülkeler, kişi başına düşen GSYİH'lerinin nispeten düşük olmasına rağmen yüksek sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu durum, bu ülkelerdeki entelektüel ve akademik faaliyetlerin yoğunluğunu ve politik, ekonomik, sosyal konulara yönelik ilginin yüksek olduğunu göstermektedir. Düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişim, bir ülkenin ekonomik, politik ve sosyal yapısındaki değişimlerle yakından ilişkilidir. Ekonomik büyüme ve gelişme, genellikle düşünce kuruluşlarının sayısında artışa yol açar. Bunun nedeni, ekonomik büyümenin beraberinde daha fazla araştırma ve politika geliştirme ihtiyacını getirmesidir. Aynı zamanda, politik istikrar ve demokratik değerlerin yaygın olduğu ülkelerde düşünce kuruluşlarının sayısı artma eğilimindedir, çünkü bu tür ülkelerde fikir ve bilgi üretimi teşvik edilmektedir. Gelişmiş ülkeler arasında yer alan Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Fransa ve Japonya gibi ülkeler, yüksek kişi başına düşen GSYİH değerleri ile dikkat çekmektedir. Bu ülkeler, sadece ekonomik olarak güçlü değil, aynı zamanda entelektüel üretim ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine de önemli yatırımlar yapmaktadır. Bu nedenle, bu ülkelerde düşünce kuruluşlarının sayısı da oldukça yüksektir. Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Çin, Hindistan ve Brezilya, kişi başına düşen GSYİH değerleri nispeten düşük olmasına rağmen yüksek sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu ülkelerdeki düşünce kuruluşlarının sayısındaki artış, ekonomik büyüme ve kalkınma ile birlikte entelektüel ve akademik faaliyetlerin de arttığını göstermektedir. Alt-orta gelir düzeyine sahip olan ülkeler arasında yer alan Hindistan ve Vietnam gibi ülkeler, düşük kişi başına düşen GSYİH değerlerine rağmen dikkate değer sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu durum, bu ülkelerde entelektüel ve akademik faaliyetlerin önemsendiğini ve politika geliştirme süreçlerine katkı sağlandığını göstermektedir. Ayrıca Orta ve Güney Amerika'da yer alan Arjantin ve Brezilya gibi ülkeler, üst-orta gelir düzeyine sahip olan ülkeler kategorisinde yer almakta ve kişi başına düşen GSYİH değerleri

göreceli olarak düşük olmasına rağmen yüksek sayıda düşünce kuruluşuna sahiptir. Bu durum, bu bölgelerde de entelektüel üretim ve politika geliştirme süreçlerinin önemli olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak; araştırma, düşünce kuruluşlarının sayısındaki değişimin, ülkelerin ekonomik gelişmişliği ve kişi başına düşen GSYİH ile ilişkilendirilebileceğini göstermektedir. Ekonomik açıdan gelişmiş ülkeler, yüksek kişi başına düşen GSYİH değerleri ve daha fazla düşünce kuruluşuna sahip olma eğilimindedir. Ancak, ekonomik açıdan bazı gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler de yüksek sayıda düşünce kuruluşuna ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum, düşünce kuruluşlarının sadece ekonomik gelişmişlikle değil, aynı zamanda entelektüel ve akademik ortamın varlığı ve politik istikrarla da ilişkili olduğunu göstermektedir. Gelecekteki araştırmalar, bu ilişkilerin daha derinlemesine incelenmesini ve düşünce kuruluşlarının ülke politikalarına ve ekonomik kalkınmaya olan etkilerini daha ayrıntılı bir şekilde ele almayı hedeflemelidir.

KAYNAKÇA

1. Abelson, D. E. (2002). Do Think Tanks Matter? Assessing the Impact of Public Policy Institutes. McGill-Queen's University Press.
2. Atkinson, A. B. (2015). Inequality: What can be done? Harvard University Press.
3. Barro, R. J., & Lee, J. W. (2013). A new data set of educational attainment in the world, 1950-2010. Journal of Development Economics, 104, 184-198.
4. Bulut, A. T., & Güngör, F. A. (2008). Think-Tankler ve Dış Politika: Türkiye ve ABD Örneği. Tower Court.
5. Campbell, J. L., & Pedersen, O. K. (2014). The National Origins of Policy Ideas: Knowledge Regimes in the United States, France, Germany, and Denmark. Princeton University Press.
6. Cengiz, P. (2009). Kürtler Think Tank'lere Milyon Dolarlar Harcıyor. İstanbul.
7. Dolowitz, D. P., & Marsh, D. (2000). Learning from abroad: The role of policy transfer in contemporary policy-making. Governance: An International Journal of Policy and Administration.
8. Dünya Bankası. (2024) Dünya Bankası Ülke ve Kredi Grupları. <https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519>
9. Food and Agriculture Organization. (2020). The state of the world's forests 2020. <http://www.fao.org/state-of-forests/en/>
10. Frank, A. G. (1967). Capitalism and Underdevelopment in Latin America. Monthly Review Press.
11. Frank, A. G. (1967). Capitalism and Underdevelopment in Latin America. Monthly Review Press.
12. GDP Per Capita. (2021). Dünya Kalkınma İstatistikleri. Dünya Bankası. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD?most_recent_value_desc=true
13. International Energy Agency. (2020). World energy balances 2020. <https://www.iea.org/reports/world-energy-balances-2020>
14. International Labour Organization. (2021). World employment and social outlook. <https://www.ilo.org/wesodata>
15. International Telecommunication Union. (2019). Measuring the information society report 2019. <https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/misr2019.aspx>
16. James, S. (2000). Think tanks: Towards a user guide for governments. Contemporary Political Studies.

17. Johnson, E. C. (2009). Policy Making Beyond the Politics of Conflict: Civil Society Think Tanks in the Middle East and North Africa. Pensilvanya.
18. Karabulut, B. (2010). Dünyada ve Türkiye’de think tank kuruluşları: Karşılaştırmalı bir analiz. Akademik Bakış, 4(2).
19. Karabulut, N. (2019). Impact Capacity of Think Tanks in Turkey (Yüksek lisans bitirme tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
20. Köseoğlu, Ö., & Köktaş, Ö. F. (2017). Bilgi, güç ve siyasetin kesişiminde düşünce kuruluşları: Kamu politikaları bağlamında bir analiz. Yönetim Bilimleri Dergisi, 15(30).
21. Krastev, I. (2009). Think-tank etkisi: Gerçek mi yoksa sahte mi? (N. Yağcıoğlu, Çev.). Ortadoğu Analiz, 1(6).
22. Krugman, P. R., & Obstfeld, M. (2018). International economics: Theory and policy (11th ed.). Pearson.
23. Laçiner, S. (2009). Türkiye’deki think tank kültürü üzerine bir değerlendirme. Uşak.
24. Ladi, S. (2011). Globalisation, Policy Transfer and Think Tanks. Edward Elgar Publishing.
25. Mahmood, A. (2008). US think tanks and the politics of expertise: Role, value and impact. Political Quarterly, 79(4).
26. May, B. (2003). Think tanks in ASEAN-EU relations: European perspective. Singapur.
27. McGann, J. G. (2007). Think Tanks and Policy Advice in the United States. Routledge.
28. McGann, J. G. (2009). 2008 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
29. McGann, J. G. (2010). 2009 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
30. McGann, J. G. (2011). 2010 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
31. McGann, J. G. (2012). 2011 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
32. McGann, J. G. (2013). 2012 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
33. McGann, J. G. (2014). 2013 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
34. McGann, J. G. (2015). 2014 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
35. McGann, J. G. (2015). The Fifth Estate: Think Tanks, Public Policy, and Governance. Brookings Institution Press.

36. McGann, J. G. (2016). 2015 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
37. McGann, J. G. (2017). 2016 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
38. McGann, J. G. (2018). 2017 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
39. McGann, J. G. (2019). 2018 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
40. McGann, J. G. (2020). 2019 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
41. McGann, J. G. (2021). 2020 Global Go To Think Tanks Index Report. University of Pennsylvania Scholarly Commons.
42. McGann, J. G., & Johnson, E. (2005). Comparative Think Tanks. Edward Elgar Publishing.
43. McGann, J. G., & Weaver, R. K. (2009). Think Tanks and Civil Societies (4th ed.). Transaction Publishing.
44. Nakamura, M. (2002). NIRA's World Directory of Think Tanks. Bingley.
45. Öztürk, M., & Çevikalp, M. (2008). Ankara'nın yeni aktörleri. Aksiyon Yayınları, 715.
46. Parmar, I. (2012). Foundations of the American Century: The Ford, Carnegie, and Rockefeller Foundations in the Rise of American Power. Columbia University Press.
47. Peetz, D. (2017). Why Establish Non-Representative Organizations? Rethinking the Role, Form and Target of Think Tanks. New York.
48. Per Capital GDP – USD Dollars. (2019). Birleşmiş Milletler. <https://web.archive.org/web/20190119120947/https://unstats.un.org/unsd/snaama/Basic>
49. Rich, A. (2004). Think Tanks, Public Policy and the Politics of Expertise. Cambridge University Press.
50. Rich, A. (2004). Think Tanks, Public Policy, and the Politics of Expertise. Cambridge University Press.
51. Rostow, W. W. (1960). The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto. Cambridge University Press.
52. Rostow, W. W. (1960). The Stages of Economic Growth: A Non-Communist Manifesto. Cambridge University Press.
53. Schneider, J. (2002). Think-Tanks in Visegrad Countries: From Policy Research to Advocacy. Berlin.

54. Stone, D. (1996). *Capturing the Political Imagination: Think Tanks and the Policy Process*. London.
55. Stone, D. (2000). *Think tank transnationalisation and non-profit analysis, advice and advocacy*. Global Society.
56. Stone, D. (2004). Introduction: Think tanks, policy advice and governance. In *Think Tank Traditions*. Manchester University Press.
57. Stone, D. (2007). Public policy analysis and think tanks. In *Handbook of Public Policy Analysis*. CRC Press.
58. Stone, D. (2007). *Think Tank Traditions: Policy Research and the Politics of Ideas*. Manchester University Press.
59. Stone, D. (2013). *Knowledge Actors and Transnational Governance: The Private-Public Policy Nexus in the Global Agora*. Palgrave Macmillan.
60. Stone, D., & Ullrich, H. (2003). *Policy research institutes and think tanks in Western Europe: Development trends and perspectives*. Budapest.
61. Struyk, R. J. (1999). *Reconstructive Critics: Think Tanks in Post-Soviet Bloc Democracies*. Washington DC.
62. The Economist Intelligence Unit. (2020). Democracy index 2020. <https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-2020/>
63. Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). *Economic development* (12th ed.). Pearson.
64. Todaro, M. P., & Smith, S. C. (2015). *Economic Development*. Pearson.
65. Transparency International. (2020). Corruption perceptions index 2020. <https://www.transparency.org/en/cpi/2020>
66. United Nations Development Programme. (2020). Human development report 2020. <http://hdr.undp.org/en/2020-report>
67. United Nations Environment Programme. (2019). Emissions gap report 2019. <https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2019>
68. Wallace, W. (1998). Conclusion: Ideas and influence in think tanks across nations. In *Manchester: Manchester University Press*.
69. Wallerstein, I. (1974). *The Modern World-System: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. Academic Press.
70. Wallerstein, I. (1974). *The Modern World-System: Capitalist Agriculture and the Origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. Academic Press.
71. Weaver, R. K. (1989). *Think Tanks and Presidential Advising*. The Brookings Review.

72. Weaver, R. K., & McGann, J. G. (2000). Think tanks and civil societies in a time of change. In J. G. McGann & R. K. Weaver (Eds.), Think Tanks and Civil Societies. Transaction Publishers.
73. World Bank. (2020). World Development Report. World Bank Publications.
74. World Bank. (2020a). Doing business 2020. <https://www.doingbusiness.org/en/reports/global-reports/doing-business-2020>
75. World Bank. (2020b). World development indicators 2020. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
76. World Economic Forum. (2019). The global competitiveness report 2019. <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>
77. World Economic Outlook Database. (2021). Uluslararası Para Fonu. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2021/October/weo-report>
78. World Health Organization. (2020). World health statistics 2020. <https://www.who.int/data/gho/publications/world-health-statistics>

ÖZGEÇMİŞ

1987 yılında İstanbul-Üsküdar'da doğdum. İlkokul ve ortaokulu Ümraniye Yamanevler Okulu'nda, lise tahsilimi ise 2006 yılında Beşiktaş Lisesi'nde tamamladım. 2006 - 2010 yılları arasında Balıkesir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'ni bitirdim. 2013 - 2023 yılları arasında İstanbul'da özel Asfa Eğitim Kurumları'nda antrenörlük, beden eğitimi öğretmenliği, uygulamalı dersler bölüm başkanlığı ve okul müdür yardımcılığı gibi çeşitli görevlerde bulundum. 2023 yılında İbn Haldun Üniversitesi'nde Sanat Kültür ve Spor Daire Başkanlığı görevine başladım.

Futbol, Bilek Güreşi, Korumalı Futbol, Masa Tenisi, Avcılık-Atıcılık, Arama Kurtarma, İzci Liderliği, ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve İç Denetim Sistemi gibi çeşitli alanlarda uzmanlık ve antrenörlük eğitimleri aldım.

2010 yılından itibaren gençlik, kültür, sanat ve spor çalışmaları kapsamında ulusal alanda faaliyet yürüten STK 'larda kurucu üyelik, yönetim kuruluğu üyeliği, birim ve proje koordinatörlüğü yaptım. ‘‘STK ‘larda Sportif Gelişim Rehberi’’ ile ‘‘STK Organizasyonları ve Etkinlik Yönetimi’’ kitaplarını kaleme aldım. STK'larda; Finans Yönetimi, İnsan Kaynağı Yönetimi, Stratejik Yönetim, Etkinlik Yönetimi ve Kurumsal İletişim gibi alanlarda eğitimler vermekteyim.

